

SITUATION #213

S

T

H

L

M

MAJ 2015
ÅRGÅNG 20

PRIS: 50 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

**JÖRGEN
HJERDT**

**FILMER MOT
FÖRTRYCK**

**SOLVALLAS
STALLBACKE**

**BÅTPENDLA
I CITY**

ZARA

*"Jag är vit, jag är smal, jag ser rätt bra ut.
Kanske är det därför folk accepterar vad jag tycker"*

LARSSON

FELICE JANKELL LINA NEIDESTAM COMMANDO M. PIGG NINA ULMAJA ZHALA KRYSS

SITUATION

S T H L M

#214

JUNI 2015
ÅRGÅNG 20

PRIS: 50 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

**JESPER
WEITZ**
FILMER MOT
FÖRTRYCK

**SJÖVÄG
STHLM**
BEFRIANDE
OMSORG

PAPERBACK FREUD

"Vi lever och andas klassisk hårdrock. Vår vision är att göra den bästa jävla musiken någonsin!"

MONIKA WALLIN KARIN GRY LARS ANDERSSON SANDRA ALDELL IDA GUNNARSSON

SÖDRA
TEATERN

CARL-EINAR

S
K
ä
R
V
O
r

"Trollkarlen svävar som en lindansare över scenen. Balanserar, vågar ta risker, och belönas med största möjliga kärlek." GP

Trolleri, monologer, humor & infall
26 nov - 30 dec

HÄCKNER

SODRATEATERN.COM / 08-531 994 90

Sveriges internationella scen för musik, teater och debatt

RIKSTEATERN

STOLT
ÄGARE

JOEL NILSSON

20 JAG VAR LITE SUGEN PÅ KAKDEG. EN KVART SENARE STÄLLEDES EN FIN TALLRIK MED SER-VETT OCH EN SKED KAKDEG FRAMFÖR MIG

Studio Zara

Larsson jobbade i i Los Angeles var lite annorlunda än den "ödmjuka studio" hon är van vid

MAGNUS SANDBERG

32 SPELARNÄ DRÖMDE JU FÖRR OM EN STALLBACKSKONTAKT

Håkan Ahlqvist berättar om trav och stallbacken på Solvalla

MAGNUS SANDBERG

14 DET ÄR NÅT VISST MED ATT SÄGA HEJ DÅ TILL DÄCKSMAN NÄR MAN KLIVER AV

Jonas Åman, vattenpendlare på M/S Gurlu

12 Jörgen Hjerdt

"I *Befriad* har jag samlat mina erfarenheter av självmord samt depression och kokat ner dem till en berättelse"

28 Gammaldags

Två timmar i månaden bryter Äldrekontakt isoleringen för stockholmare över 75 år. Det är bevisat bra för deras hälsa och livskvalitet

38 Filmer som förändrar

Emmybelönade dokumentärfilmaren Nima Sarvestani har siktet inställt på regimen i Iran. Från en källarlokal i Älvsjö

58 Svepet

Lina Neidestam, Gärningskvinnor 2.0, Commando M. Pigg, Zhala, ny bok om offentlig konst, Zelda, recensioner med mera

7 Felice Jankell

"Folk skulle bara veta hur många nej jag har fått till roller"

8 Gata fram och tillbaka

En krigarkung, färskt kött och 17 blåa lyktstolpar utmed Rinkeby allé

10 Maria Hagström

Det är skillnad på sömn och sömna och var man sover

11 Situation Waldersten

42 Stolt

Som Mark Twain

44 Min plats i stan

Göte Hanssons farsas jobb utgick från Fatbursparken

47 Mina drömmar

Janne Söderberg är fullständig grönvit – bajare från födseln

57 Korsord

64 Brillant

Bokomslagsmakaren Nina Ulmaja

66 Läsaren

Pontus Willebrand, Farsta

Felice Jankell

Ego Boy, emmy och Zara med Z

Det var sjuttioal, några dagar efter pingst. Och i ett kök på andra sidan Vistvägen i Linköping satt en man och grät över ett travprogram med huvudet i händerna, en grogg på räckbart avstånd och veckans hästar ifyllda på en V-femman på bordet.

Radion hade just berättat att Ego Boy hittats avliden i sin box. Det var första och enda gången min kompis såg sin farsa gråta.

Jag tänkte det säkert inte då, så väl sorterad intellektuellt var jag inte som tioåring, men sett till Ego Boys popularitet och det uppsving hästen gav travsporten är det klart att det var en reaktion som speglade en tid. Och ett nyvunnet intresse.

När jag intervjuade den legendariska travjournalisten Håkan Ahlqvist på Solvallas stallbacke var just Ego Boy och Elitloppet 1973 ett av de lopp vi talade om. Det var då Ego Boy – en häst från Dalarna med relativt enkel härstamning – sprang skiljeheat mot den amerikanska topphästen Flower Child, då räknad som en av världens bästa travhästar.

Ego Boy fullkomligt krossade från sista kurvan och in i målet.

Det året var också första gången det var kö utanför entrén när Solvalla öppnade på morgonen inför en Elitloppssöndag.

Och första gången publiken bar supportertröjor med hästens namn på.

FÖRFATTAREN OCH DRAMATIKERN

Jörgen Hjerdt romandebuterar med *Befriad* där han skriver om den sorg man ärver när ens förälder tar sitt liv, om den skam man tvingas lära sig leva med och hantera som kommer av att ha lämnats kvar. Och hur sorg kan gå i arv till nästa generation, precis som självmord har en tendens att göra.

Två timmar i månaden ges stockholmarna över 75 år, som lever ensamma liv, en möjlighet att träffa andra, prata och umgås. Det är föreningen Äldrekontakt, vars volontärchaufförer och -värdar ser till att åtminstone två timmar i månaden erbjuds någonting annat. Vilket är bevisat bidrar till ökad livskvalitet och ett friskare liv.

Buss, tunnelbana, cykel, bil eller promenad är de vanligaste sätten att ta sig till och från jobbet. Somliga tar dock båten. Och de blir fler och fler.

I en källare i Årsta skapar filmaren Nima Sarvestani dokumentärfilmer av högsta internationella klass. Hans film *Frihet bakom galler* belönades med en emmy.

Och 17-åriga Zara Larsson vill bli bäst i världen.

Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Situationister "Jag trivs bra i Liljeholmen"

Vargen Jansson

GÖR: Säljer Situation Sthlm i Liljeholmen

"**JAG BÖRjade SÄLJA** tidningen 2009, när jag mer eller mindre bodde på gatan och behövde en inkomst. Sedan dess har en hel

del hänt i mitt liv, jag bor nu till och från i husvagn och hos min mor, men framför allt har jag träffat en kvinna som har förändrat mitt liv. Hon säljer också Situation Sthlm nu.

Jag trivs bra i Liljeholmen, folk är vänliga där. Men jag längtar till sommaren då vi ska ta två veckors semester och åka till Slite på Gotland. Där ska vi bo i ett släkthus, bada och sola och gå på Medeltidsveckan."

Maria Hagström

GÖR: Reporter, har bland annat gjort intervjun med Zara Larsson "**DET DRÖJDE GANSKA** länge innan jag fattade att rösten i låten 'Uncover' inte tillhörde Rihanna – den tillhörde svenska

Zara Larsson. Sedan har hon ett flertal gånger dykt upp i mitt Facebookflöde, där Facebookvänner gillat och hyllat hennes feministiska tilltag. När jag väl träffade henne var hon som jag förväntat mig – kaxig, sprudlande glad och engagerad. Hon är lillgammal med viss barnslighet, som man kan vänta sig av en 17-åring som varit med om mycket, men ändå är i gränslandet mellan barn och vuxen. Hon skriver både 'Hej Bloggisen' och politiska inlägg. Det är nog därför Zara Larsson är Situation Sthlms yngsta omslagsperson."

Lena Freij

GÖR: Säljer Situation Sthlm vid Centralen

"**JAG HAR SÅLT** Situation Sthlm sedan 2006. Jag började i Uppsala, min man Ronny började. Han hade en massa pengar och jag

frågade var han fått dem ifrån och han sa att han sålt Situation Sthlm, 'det är skitbra, du måste köpa tidningar'. Och då gjorde jag det. Året efter började vi sälja i Stockholm, först vid Brommaplan, sedan Centralen. Ett tag stod vi på Drottninggatan också.

Vi brukar sälja en och en, den ena sitter ner, den andra säljer. Jag står med tidningarna i handen och visar den, jag pratar mycket, presenterar mig, berättar om tidningen. Jag brukar alltid plocka fimporna som folk slänger runt där jag står. Det kom fram en dam som sa att hon köper tidningen för att jag håller rent där."

ALLA MÄNNISKOR ÄR OLIKA. Så enkelt är det. Vi har lärt oss det under de 19 år Situation Sthlm sålts på gatorna i Stockholm. Vissa har säljet i sig, andra lär sig snabbt, några måste jobba lite hårdare. När vissa väljer att skrika ut sin frustration och ilska väljer andra att skriva av sig i tidningen. Några gör både och.

Situation Sthlm erbjuder hjälp till självhjälp

genom meningsfull sysselsättning med tidningsförsäljningen utifrån varje individs villkor. Utöver möjligheten att tjäna egna pengar erbjuder vi också juridisk hjälp och stöd i kontakten med bland annat myndigheter.

När du köper Situation Sthlm ger du säljaren inte bara reda pengar utan mycket, mycket mera. Tack.

Situation Sthlm ges ut av Situation Sthlm AB. Tidningen är fackligt, partipolitiskt och religiöst obunden och kommer ut sista onsdagen i månaden 12 gånger om året.

Situation Sthlm AB ägs i lika delar av chefredaktör Ulf Stolt, Rainbow Sweden samt Ideella föreningen Situation Sthlm.

Aktiebolaget delar inte ut vinst till aktieägarna, allt eventuellt överskott återinvesteras i verksamheten.

STYRELSEN
SITUATION STHLM:
Ulf Stolt

Hans Larsson (ordförande)

Peter Söderlund

Den sociala verksamheten är en ideell förening. Försäljarna är hemlösa eller före detta hemlösa. Alla försäljare skriver under ett avtal, får en id-bricka med foto och en försäljningsplats.

Den sociala verksamheten består bland annat av distribution av tidningen, försäljarcafé, skrivarverkstad, försäljningsblogg, datarum och juridisk rådgivning.

Värdegrund Situation Sthlm:

- är en gatutidning
- skapar debatt och opinion om hemlöshet och utsatthet
- erbjuder hemlösa människor sysselsättning
- verkar för yttrandefrihet

Målgrupp:

Situation Sthlm är en lågtröskelverksamhet som riktar sig till hemlösa, f.d. hemlösa och socialt utsatta människor. Många ur målgruppen har missbruksproblem och/eller är drabbade av psykisk ohälsa.

Syftet med tidningsförsäljningen, utöver den inkomst den genererar, är att skapa en struktur i tillvaron, stimulera till minskat missbruk och genom verksamheten få hjälp och stöd.

Verksamheten erbjuder också timanställning, arbetsträning, OSA-placering, skrivarverkstad, datorstöd, motiverande samtal, juridisk rådgivning och diverse aktiviteter.

Personer som inte omfattas av det sociala stöd som samhället erbjuder eller inte har några etablerade kontakter inom tex. socialtjänst, kriminalvård eller psykiatri skrivs inte in som försäljare av Situation Sthlm.

Syftet med Situation Sthlms verksamhet är rehabilitering med arbete som metod. Vår målgrupp

består av de personer vars stöd från Situation Sthlm kompletteras av samhällets insatser.

REDAKTION
Chefredaktör & ansvarig utgivare
Ulf Stolt
ulf@situationsthlm.se
08-545 953 90

Reporter
Maria Hagström
maria@situationsthlm.se

Consigliere
Jan Lindström

Art Director
Jesper Weithz

Vik. Art Director
Johan Olsson

Webbredaktör
David Bogerius

Redaktionsråd
David Bogerius, Gerd Eriksson, Alexandra Sundqvist

Korrektur
Hanna Hård

Medverkande skribenter
Henrik Emilson

Medverkande fotografer & illustratörer
Marc Femenia, Sara Moritz, Joel Nilsson, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten

För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material.

Hemsida
www.situationsthlm.se

E-post
red@situationsthlm.se

Tryck
V-Tab 2014
Räckvidd
147 000 läsare
(Orvesto konsument 2014:helår)

Upplägga
34 100 ex/mån (TS helår)
ISSN: 1400-4437

LEDNING & ADMINISTRATION
VD
Pia Stolt
pia@situationsthlm.se
08-545 953 87

Ekonomi
Lilian Dahlqvist
lilian@situationsthlm.se
08-545 953 86

Adress
Krukmakargatan 34A
118 51 Stockholm

Tel
08-545 953 91

Fax
08-668 79 09

Organisationsnummer
55 66 49-1071

Plusgiro/Bankgiro
pg. 25 59 89-6
bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET
Verksamhetsansvarig
Jenny Lindroth
jenny@situationsthlm.se
08-545 953 88

Samordnare
Ingmari Olofsson
ingmari@situationsthlm.se
08-545 953 81

Mariah Jansvik
mariah@situationsthlm.se
08-545 953 81

Jonas Svensson
jonas@situationsthlm.se
08-545 953 81

Telefonnummer distribution
08-545 953 81

Öppettider
Måndag till fredag kl. 8-15
Lördag kl. 10-14

Plusgiro/Bankgiro
pg. 28 19 18-3
bg. 5357-3259

Organisationsnummer
8024 11-1497

ANNONSERING & PRENUMERATION
Herman Sundgren
herman@situationsthlm.se
08-545 953 94

Carl Larsson
carl.larsson@mediakraft.se
tel. 070-147 50 29

Robert Wallner
robert.wallner@mediakraft.se
tel. 070-992 53 43

Privatprenumeration
12 nummer kostar 660 kronor

E-post
situationsthlm@pressdata.se

441 428
Tryckbak

I huvudet på läsarna

"Mycket trevlig kille, kanske lite 'svajig' men vad gör det?"

Glad att se säljare i Bålsta

Jag blev glad när jag såg en försäljare i Bålsta, min "tätort". Jag köpte direkt en tidning av honom. Det blev lite "dricks" också. Jag är arbetslös sedan flera år, var överbetald IT-expert innan dess och min ekonomi är inte den bästa. På den tiden jag jobbade i Stockholm så köpte jag alltid regelbundet Situation Sthlm.

Jag åker sällan dit nu för tiden, så det var en glad överraskning att se en säljare vid Bålsta Centrum. Mycket trevlig kille, kanske lite "svajig" men vad gör det? Vi pratade ett tag. Det visade sig att han, liksom jag, kommer från Norrbotten. Så jag bjöd honom på kaffe och macka på fiket i centrum, och vi snackade lite om "livet" och sådant där.

Kommer ni att sälja Situation Sthlm i Bålsta fortsättningsvis? **LARS W**

SVAR Bålsta har inte varit bemannat på ett tag, men det är en kvinnlig säljare som just börjat som har det som ett av sina försäljningsställen. Om du följer oss på Facebook kan du se när säljarna checkar in på sina försäljningsställen och då vet du vilken plats närmast dig som är bemannad.

ULF STOLT, CHEFRED. & ANSV. UTG. SITUATION STHLM

Kära läsare

Jag har en väldigt viktig sak som jag vill att ni läser. Alla eller många har ju stamkunder. Jag köper alltid av Lena på Centralen i Stockholm, hon är en väldigt framåt och duktig säljare. Och söt. Hon heter nog Freij i efternamn. Hennes make är jämt med. Jag fyller snart 84 år. Jag vill ge en eloge och ett stort tack till paret. Dom är så duktiga, talar jämt för varan, vad som står i den. De har även hjälpt

mig många gånger. Det är klart att de har ett stressigt arbete. Drogrifia bägge två, de är så fina ihop. Lenas mor och jag är lika gamla, eller var eftersom hon saknar henne än, efter sjukdomen för tio år sen. Du heter väl Ulf Stolt som är chefredaktör. För en litteratur fler borde köpa. Lena och Ronny, jag högaktar er. Socialbyrån borde väl kunna ge er två en liten lägenhet. Det är ni värda. Ni är bäst.

Gud välsigne er. Var nu riktigt rädda om varandra.

GUNVOR P. ÖSTERMALM

Glad över Filip & Fredrik

Blev så glad när ni hade Filip och Fredrik på omslaget. Jag har gillat dem länge och sett nästan alla deras program och tycker de har en skön humor och är lite lagom tokiga och roliga.

Det är bra med Situation Sthlm att man får långa ordentliga intervjuer där personerna verkligen får prata till punkt och blir tagna på allvar. Jag såg filmen dagen efter den hade premiär och grät floder och tyckte den var så bra, sa till alla mina bekanta att de skulle gå och se den. Tror jag fick några av dem att ge sig ut och läsa tidningen också när de var på omslaget.

Det fanns annat som var bra i tidningen också, som vanligt.

MARITA LÖNN

Enkelt korsord

Hej och tack för en bra tidning. Den här gången var det inte svårt att lösa krysset, svaret fanns på andra sidan... En liten anka har smugit sig in?

MARIE

SVAR Ja, något smög sig in... Se svaret på sidan 57. **ULF STOLT**

Skriv till I huvudet på läsarna

Situation Sthlm, Krukmakargatan 34A, 11851 Stockholm. Fax: 08-668 79 09. Mejl: red@situationsthlm.se. Skriv namn och postadress (om du har någon). Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

Vi vill ha dig.

Och din brorsa. Din mamma. Din granne. Och kanske din kompis. För tillsammans kan vi göra världen bättre. Vill du vara med? **Sms:a medlem till 72900** eller gå in på www.naturskyddsforeningen.se. Ett medlemskap kostar 24 kr/mån.

90 SVENSK
KONTROLL
INSÄMLINGS
KONTROLL

 Naturskyddsföreningen

HUVUDSTAN

Fyra dagar fest i Farsta

FESTIVAL Musik, mat, pyssel och en radda av roliga programpunkter väntar i Farsta i slutet av maj. Kärnan av festivalen äger rum på torget i centrum under fyra dagar.

– Med mat- och kulturfestivalen vill vi komma bort från den kommersiella och det kriminella som centrum ofta förknippas med. I stället vill vi skapa

ett pärlband av härliga möten mellan människor. Det ska vara trivsamt på torget, säger Anna Östlundh, festivalgeneral.

Under festivalen kan besökarna smaka allsköns mat, göra fruktsallad tillsammans med en kändis, tillverka egna smycken eller gå på vinprovning med en granne. Och från scenen

underhåller Linda Pira, Dogge, bandet Farsta och Cornelissällskapet, för att nämna några.

Festivalen pågår mellan 27 och 30 maj.

– Det är en festival för alla åldrar och självklart är även den som inte bor i Farsta välkommen. Det kommer att bli bra tryck här. **GERD ERIKSSON**

ENIK MÖNTER/CREATIVE COMMONS

Örtsafari i city

ÄTBART Intresset för vad som går att äta i naturen har ökat. Och 20 maj ordnar ABF en örtsafari där gruppen ger sig ut i stan för att leta efter ätbara växter. Ciceron på turen är örtexperterna Lisen Sundgren. Deltagarna lär sig att hitta ätliga växter och får tips om hur de kan användas.

– Vi kommer att vandra i området kring ABF-huset och se vad vi kan hitta på Sveavägen, i Observatorielunden och på Adolf Fredriks kyrkogård. Det som växer 50 meter från trafikerad väg går bra att äta.

Hon tror att de kommer att hitta maskrosor, löktrav, almfrukt, blad av rölleka och kirskaål. Kirskaål som passar utmärkt till vegetarisk lasagne eller smoothie.

Stockholm är en parktät stad och Lisen Sundgren tycker att fler borde vara nyfikna på det vilda köket och ätliga växter.

– Det finns en utbredd rädsla för att äta vilda växter, men jag är faktiskt mer rädd när jag köper ett besprutat äpple i en affär.

GERD ERIKSSON

"Det är intressant hur snabbt attityden gentemot dödsstraff förändrats i Sverige. Var fjärde svensk är för dödsstraff. Många svenskar vill ha ett hårdare klimat."

Journalisten Carina Bergfeldt, intervjuad i Fokus # 16, april 2015, med anledning av reportageboken *Sju dagar kvar att leva* som handlar om dödsstraff i Texas och alla de människor runt en dödsdömd person som påverkas av det. Boken släpps i maj.

Feministiskt forum 10 år

FORUM Den 9 maj är det dags för tionde upplagan av Feministiskt forum på ABF-huset i Stockholm. Och intresset för arrangemanget är större än någonsin. Mer än 40 programpunkter innehållande allt från transfrågor till internationell solidaritet finns med.

– Forumet är en plattform för nya idéer, tankeutbyte och debatt. Vi är extra stolta i år över den otroliga bredd som vi kan erbjuda, säger Klara Persson som är en av arrangörerna.

Stefan Löfven var en av 2000 besökare på fjärde årets Feministiskt forum.

FEMINISTISKT FORUM

Feministiskt forum är ideellt och politiskt obundet och arrangeras i samarbete med ABF. Och det är olika organisationer som håller i programpunkterna. Förra året kom 2000 besökare.

Varför är intresset så stort?

– Feminismen har tagit stora kliv framåt och blivit en folkrörelse. Och i Stockholm finns det en mycket högre medvetenhet om feminism i dag än för tio år sen.

Den späckade dagen om feminism, där allt är gratis, avslutas med brakfast på Debaser Strand. **GERD ERIKSSON**

Statistik och demografi

SIFFROR Den som är intresserad av hur befolkningen kommer att förändras i Sverige och Stockholm fram till 2060 ska bege sig till Armémuseet onsdagen 20 maj. Då är det en heldag om demografi med föreläsningar.

– Den hetaste programpunkten är SCB:s befolkningsrapport som släpps dagen innan. I den kan man se antaganden på riksnivå om barnafödande, in- och utvandring och livslängd från 2015 fram till 2060, säger Anna Nyman, utredare på SCB.

Utöver det bjuds statistik över föräldraledighet, ungas flyttmönster och svaret på frågan om bostadsområdet spelar roll när vi väljer partner. Och har det geografiska avståndet mellan barn och separerade föräldrar ökat de senaste 40 åren?

Dagen är gratis.

GERD ERIKSSON

"De skrattar åt mig i biljettluckan på Dramaten"

NÄR FELICE JANKELL var 11 år tyckte en filmregissör att skådespelaren var dålig framför kameran. Tyvärr trodde hon på honom och har sedan dess varit bekväm på teaterscenen, men rädd att agera framför kameran. Inspelningen av det mörka psykologiska dramat *Från djupet av mitt hjärta* blev en vändpunkt.

– *Från djupet av mitt hjärta* var en extrem lärdom i att stå framför kameran och nu när jag filmat mycket

under de senaste åren har jag funnit nyckeln till att agera på film, det här är ju magi, det är ju fantastiskt. Det är lite av en inre revansch.

Alla i din familj – mamma Annika Jankell, pappa Torsten Flinck och storsyster Happy Jankell – kommunicerar utåt via radio, film, teater – hur kommer det sig?

– Jag tror att vissa människor har ett slags kall, ett slags uppgift, och jag har alltid haft en extrem passion för

teatern och skådespeleri. De skrattar åt mig i biljettluckan på Dramaten när jag kommer in där och ska köpa biljetter och se om en föreställning för tjugonde gången. Precis som jag har ärvt lusten att baka eller rädslan för ormar av min mamma har jag också ärvt en teatergen av min pappa.

Har det varit en fördel att vara uppväxt i en teaterfamilj?

– Jag har också fått kämpa extra hårt för att visa att jag är min

egen och inte bara glider in på en räkmacka. Folk skulle bara veta hur många nej jag har fått till roller. Det är kanske två ja på hundra, men när man får ett ja, då väger det upp allt.

Var kommer ditt namn ifrån?

– Det var mycket tal om att jag skulle heta Varga. Sen ändrade det sig precis när jag skulle döpas. Felice betyder lycka och min storsyster heter ju Happy, så mamma fortsatte i det glädjespåret. **HENRIK EMILSON**

Felice Jankell i *Från djupet av mitt hjärta*.

Rinkeby allé, 11.22 – 12.12

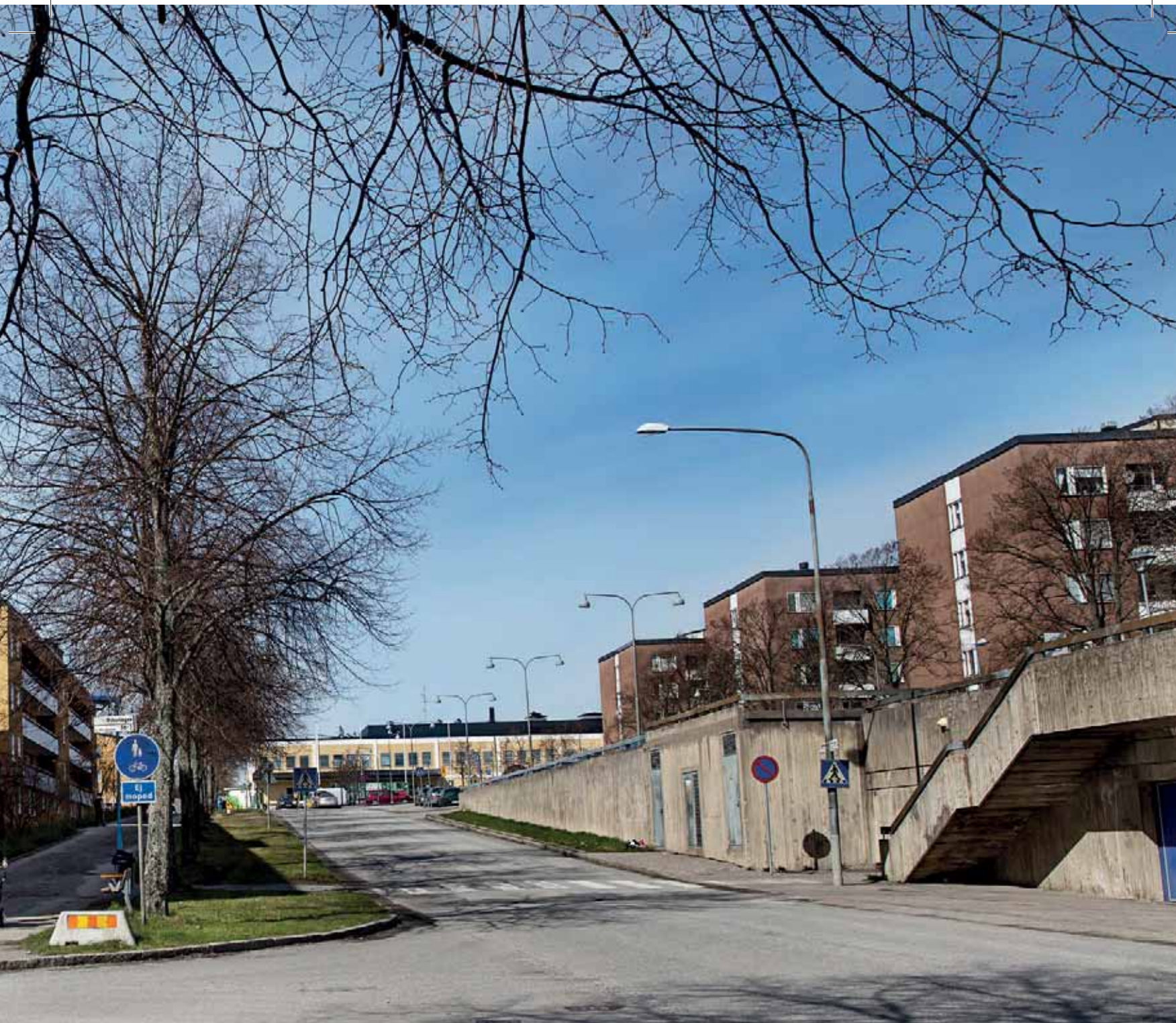
En gammal krigarkung, billigt färskt kött i saluhallen, galler för fönstren och en gata som byter namn ungefär halvvägs. Utmed Rinkeby allé står 17 blå lyktstolpar. **TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG**

VID OKQ8-MACKEN, UNDER den fjärde välvda takbågen, räknat från biltvätten, står en röd skåpbil med dörren öppen. Två män står vid den och pratar, en av dem håller i pistolmunstycket som är nedstucket i tanklocket, den andra mannen äter en glass. När de tankat klart kliver mannen som höll i munstycket in i bilen och sätter sig på passagerarplatsen, mannen med glassen tar ut munstycket, sätter tillbaka det, sätter sig bakom ratten och bilen kör i väg.

Tre byggkranar syns på andra sidan vägen.

Det är fullt på parkeringen vid Möllan.

Det annonseras för loppis lördag och

söndag i Ö&B:s gamla lokaler. På samma affisch runt en lyktstolpe har någon klistrat på ett anslag om "Matshow med turkiska kända kocken Oktay".

J&D SALUHALL HAR öppet alla dagar i veckan. Men på den blå reklamvepan på stängslet bredvid kiosken har några av siffrorna fallit bort, så det är svårt att utläsa öppettiderna. I gatu-köket berättar en man för en annan att det är bra kött på saluhallen.

– Alltid färskt, aldrig mer än 50 kronor. Det kan du inte köpa i stan. Daghemsgården är tom. Det står en blå hink kvar på ett bord.

Från macken och upp till centrum räknar jag till 17 blå lyktstolpar på

den sidan av gatan där tre- och fyra-våningshusen med loftgångar ligger.

Det är åtminstone någon på varje våning som satt galler för sina fönster som vetter mot loftgången och gatan.

På en skylt berättas delar av historien om Rinkers by, om krigarkungen Rinker som för 1300 år sedan levde här – om gravhögar från yngre järnåldern och medicinkvinnan och runstenen och röset i Rissne skog.

Utmed en av stolparna sitter en markering som visar att det är 0,9 meter till vattenpost.

Ungefär mitt på allén, vid ett övergångsställe, byter allén namn till Rinkebyplan. Precis där den byter namn leder trappsteg upp till en öppen plan

– en del av den är parkering – med några planteringar med låga träd och buskar i stora, fyrkantiga cementlådor. Plattläggningen består av långsmala cementplattor. Jag räknar till totalt fyra bänkar där uppe, tre av dem ganska nära varandra på den sidan där gångtunneln mynnar.

På den högra balkongen i det gröna huset står en man och röker.

DET SITTER EN grön riktningsskylt rörande Järva cykelled på en stolpe, en bit bort från den står en reklamskylt från Breda Travel Agency lutad, de utför även monetära transaktioner. Det kommer en kvinna med barnvagn gående inifrån en av gårdarna. Hon

stannar till precis vid övergångsstället och rättar till något i vagnen innan hon går vidare.

På bänkarna vid huset intill restaurang Blue Moon sitter tre män. Ut ur porten kommer en man och stannar till och byter några ord med männen på bänken. Plötsligt skrattar de alla till högt och ljudligt, mannen som stannat till rycker på axlarna, backar några steg, går sedan vidare bort mot parkeringen.

Det är kamp om 30-minuters-parkeringsplatserna, en vit bil cirkulerar sakta. När en gul taxi lämnar sin plats och släcker skylten på taket backar den vita bilen snabbt in i fickan.

MARIA HAGSTRÖM EGENTLIGEN BORDE DET VARA MER HOTFULLT MED DEN VAKNA SMÅBARNSFARSAN ÄN MED DEN SOVANDE MANNEN PÅ BÄNKEN.

Det är skillnad på att sova och att sova. Om det sker i sovrummet eller i det offentliga rummet. Det är något obehagligt med det urbana sovandet. Varför skulle annars städer bygga bort sömnen? Bänkar med handtag i mitten och stenbänkar som lutar – sova ska man göra någon annanstans. Då slipper de andra medborgarna obehaget att passera en människa i horisontalläge som kanske rycker till med armen för att hen i en drömvärld just nu åker flotte på översvämmade gator och bekämpar sjöodjur. Man kan bli rädd för mindre.

Och vem har inte haft otäcka

erfarenheter av sovande människor? Minns den där gången jag satt på en buss och snubben bredvid började slappna av i nackmuskulaturen. Det är ett tidigt tecken på fara. Såg i ögonvrån huvudet närma sig centimeter för centimeter. Harklade mig försiktigt, men han vaknade inte. Och så landade huvudet på axeln. I samma stund steg en klasskamrat på bussen och gav mig menande blink blink med ögat. Och min vakna hjärna bara: "Jag kan inte säga att jag inte känner personen, att jag inte vågade väcka en främmande människa, för det skulle bli pinsamt, och nu sitter jag här och är snäll och klagar inte och nu tror du att det är min kille, men

om jag väcker honom nu så märker du att han är okänd och då verkar jag jättekonstig som suttit så här en stund nu och jag vill inte att någon tycker att jag är konstig." Sedan började snubben snarka och dreglade på min jacka och det är svårt att få tvättid i mitt hus. Med det i minnet är den urbana sömnfobin förstäelig.

DESSUTOM SÄGER DET sömnfientliga samhället att det är blottande och privat att sova. Och den som sover gör ingen nytta. Hjärnan sänker tempot. Och är det inte lite hotfullt med människor som sover i det offentliga? För man vet väl hur de är – dricker för mycket. Men så tänker jag på

småbarnsfarsor och -morsor på stan, som knappt får en blund. De skulle behöva en tupplur – för 24 timmars vakenhet sänker uppmärksamheten lika mycket som att dricka tre glas whisky på en timme. Så egentligen borde det vara mer hotfullt med den vakna småbarnsfarsan än med den sovande mannen på bänken. Båda må vara "påverkade", men det heter ju "den som sover syndar inte". Ändå tillkallas vakter.

När det sent i kväll är dags för hjärnan att bearbeta dagens intryck, då är det inte otroligt att personen som ryckte med armen dyker upp. Fint det vore, då kan ni bekämpa sjöodjuret tillsammans. **S**

LIFELINE PRESENTERAR

Premiär 8 oktober!

Partaj på Cirkus!

ROLIGT, ABSOLUT • SKÄMTAR DU MED MIG • ROLIGT, ABSOLUT

• EN FÖRESTÄLLNING MED LIVEBAND PÅ NYA CIRKUS TEATER •

SPELAS HÖSTEN 2015 PÅ CIRKUS

Johan Petersson • Pelle Arhio
Christian Åkesson • Joanna Eriksson m fl.

PREMIÄR 5 NOVEMBER

SVERIGES HISTORIA

DEN NAKNA SANNINGEN
EN STANDUPSHOW AV & MED
ÖZZ NÛJEN & MÅNS MÖLLER

SPELAS HÖSTEN 2015 PÅ RIVAL

Biljetter: www.ticnet.se, 077-170 70 70 samt www.lifeline.se

BONNIERS ILLUSTRERADE

VÄRLD S
HISTORIA
ENLIGT DEL VI

DJUREN

ALBERT BONNIERS
FÖRLAG

I den kritikerrosade romanen *Befriad* tar sig författaren Jörgen Hjerdt an självmord, ett av samhällets stora tabun. Men det är också en bok om dem som blir lämnade kvar, om en sorg som går i arv – och om försoning. TEXT ALEXANDRA SUNDQVIST FOTO SARA MORITZ

BEFRIANDE SORG

Både Jörgen Hjerdt och hans fru har fäder som valde att ta sina liv.

– När våra barn började ställa frågor om det, frågor som inte var lätta att svara på, som "ville inte farfar träffa mig?", så bestämde jag mig för att skriva boken. I *Befriad* har jag samlat mina erfarenheter av självmord samt depression och kokat ner dem till en berättelse. Det är viktigt för mig att boken ska kännas rätt ur ett anhörigperspektiv, säger Jörgen Hjerdt, medan han håller upp kaffe i små koppar vid köksbordet i familjens lägenhet – ett stenkast från Vitabergsparken.

– Jag har sett det som främsta skälet till att skriva boken – att försöka berätta för alla självmördade föräldrars barn. Om hur en process kan se ut, hur sorgen kan se ut. Att det går att ta sig igenom. Vad man måste göra själv och att ingen är ensam.

Inte långt härifrån utspelas öppningsscenen i *Befriad*, den där huvudkaraktären Matti jäkter genom lövhalkan på Katarina Bangata efter att ha lämnat sönerna på skolan. För de två barnen är det vilken grämelen, rå morgon som helst, men för Matti är det dagen då han ska lämna allt bakom sig. Ta bilen till sommarstugan i de värmäländska skogarna och aldrig mer komma tillbaka. Han vill bli fri, befria sin familj från "en född förlorare, från en som drar in dem i sitt vemod, tvingar på dem sitt mörker".

Romanen utspelas mestadels i en tät skog, där verklighet och imaginära tankar bitvis flyter ihop. Inspirationen har Jörgen Hjerdt, i grunden manusförfattare, delvis hämtat från Roman Polanskis suggestiva *Repulsion* och Wim Wenders *Himmel över Berlin*.

– Jag ville gestalta vilken skräck och vilken värld en person vid självmordets gräns

upplever. På det viset ville jag att det skulle vara som en thriller. Jag försökte återskapa den där rädslan som huvudpersonen känner och vill fly ifrån, säger han och tillägger:

– Berättelsen ligger ganska nära mina egna erfarenheter. Jag ville gestalta en typ av förryckt depressivt tillstånd, ett slags egen inre argumentation och en sorts ältande där känslor eller handlingar baserade på depressiva tankar stegvis rationaliseras. Men där tankar utifrån inte når in.

– Men jag ville också undersöka föreställningen om hur sorg kan ärvas och hur självmord har en tendens att gå i arv. Huvudpersonen i boken skyller delar av sitt eget själsliv på sin far, som gått ifrån honom.

Vidare konstaterar Jörgen Hjerdt att det ofta

DET ÄR VIKTIGT MED BERÄTTELSE SOM LYFTER PÅ LOCKET

är svårare att släppa taget om dem som tagit sitt liv än om dem som dött en naturlig död.

– Den som lämnas kvar tvingas gå igenom allting, om och om igen. Men det kan också bli ett sätt att hålla kvar personen, att inte släppa taget. Det finns risk för att sorgen blir en del av ens identitet.

BEFRIAD ÄR JÖRGEN HJERDTS romandebut, men han är ingen debutant i vanlig mening. Sedan 1999 har han skrivit dramatik för teaterscenen, liksom för tv och långfilm. Han är en av skaparna av SVT-serien *Blå ögon*, men har också skrivit manus till teateruppsättningen *Flickan och skulden*, som bygger

på två av författaren Katarina Wennstams böcker. Samt pjäsen *De sju städerskorna* på Dramaten.

Parallellt har Jörgen Hjerdt arbetat med *Befriad*, som vuxit fram under de senaste sju åren. Men som han arbetade särskilt intensivt med när han närmade sig 38 års ålder – den ålder hans far var i när han försvann.

Befriad är en berättelse som, ur sjuttioåtta-åriga Mattis perspektiv, också broderas ut till en släkthistoria och en betraktelse över generationer med den värmäländska sommarstugan som fond. Men som också beskriver detta med att som ung skiljas ut från mängden när en förälder hastigt försvinner – bli det där barnet som bär på en sorg, som få vågar närma sig.

– Det är otroligt skamligt att lämna sina barn ensamma i livet, men det är också otroligt skamligt att vara den som blir lämnad kvar. Skammen kring självmord sitter djupt i samhällskroppen. Det är svårt att vara deprimerad i dagens prestationsinriktade samhälle, det är viktigt med berättelser som lyfter på locket och nyanserar upplevelser som kan vara svåra att prata om.

Han hoppas att boken ska bidra till förståelse och igenkänning, men också skänka hopp.

Befriad är, som titeln antyder, inte en helt nattsvart historia. I sorg ligger också en möjlighet till försoning.

– Jag har ingen avsikt att skriva en bok som maler på som en svart gothlåt – eller fastnar i en lång depressionsmasturbation, säger Jörgen Hjerdt.

Han ler när han citerar komikern och filmskaparen Hans Alfredson.

– Är det inte en konstnärs förbannade plikt att sprida lite hopp? ☺

JÖRGEN HJERDT YRKE: Författare, manusförfattare, dramatiker. ÅLDER: 41. FAMILJ: Gift med regissören Åsa Kalmér, tre barn. AKTUELL: Med debutroman *Befriad* som kom tidigare i år. Medverkar i Debutbar på Debaser Medis 19 maj. BAKGRUND: Jörgen Hjerdt har skrivit dramatik för teaterscenen, liksom för tv och långfilm, sedan 1999. Han är utbildad vid Stockholms Filmskola och Biskops Arnös författarskola.

De slipper inställda pendeltåg, försenade bussar och lövhalka på spåren. Den som tar båten till jobbet kan njuta av både vågskvalp, kaffe och vackra Stockholmsvyer på vägen. **TEXT GERD ERIKSSON FOTO MAGNUS SANDBERG**

SJÖVÄGEN DIT OCH HEM

Staffan Wärnberg har båtpendlat i fem år.

M/S Gurli stävar in mot Nybroplan där kön redan ringlar sig lång vid SL-skyllten med en båt på. Linjen de ska åka heter Sjövägen 80 och går mellan Nybroplan och Frihamnen.

En tur på 52 minuter med sex stopp på vägen.

En av de första som kliver ombord är föräldralediga Anna Eriksson med dottern Ruth i barnvagn. Anna Eriksson brukar ta båten till stan från Lidingö en gång i veckan. Alternativet skulle vara buss och tunnelbana.

Hon tycker att båten är ett mycket lugnare sätt att resa, även om den tar lite längre tid.

– Det går att koppla av på ett annat sätt här på båten. Och så bjuder de på kaffe.

Den som kokar kaffet är däcksmannen Rikard Dellström. Det är också han som städar båten, kollar SL-korten, räknar passagerare och har kontakt med skepparen. En böljans alltiallo som gör sjöpraktik för att på sikt kunna köra en av båtarna som trafikerar Sjövägen 80. Tidigare körde han SL-buss, men säger att det är roligare att jobba på sjön än på vägen.

Vid hållplatsen Allmänna gränd, utanför Gröna Lund, kommer Staffan Wärnberg ombord med sin cykel. Han är en av pendlarpionjärerna på sträckan. Han bor i Nacka och cyklar till jobbet på Östermalm, men tar alltid båten hem. Under resan läser han tidningen och kan lätt koppla bort tankarna på jobbet.

Under sina fem år som båtpendlare har han märkt att fler upptäckt tjusningen med att åka kollektivt på vattnet.

– I dag åker jag hem lite tidigare än vanligt och då är det rätt lugnt, men på den senare turen kan det vara så trångt ibland

På vardagarna går första turen från Nybroplan kl. 06.00, på helgerna kl. 09.00.

Anna Eriksson och dottern Ruth är på väg hem.

att det är ståplats som gäller – precis som på en buss, säger Staffan Wärnberg.

SJÖVÄGEN 80 ÄR en pendlarlinje som går mellan tre kommuner – Stockholm, Nacka och Lidingö. Den är en vidareutveckling av den båtjänst som Vasakronan en gång i tiden erbjöd sina hyresgäster i Nacka strand. Andra aktörer involverades, bryggorna och båtarna blev fler och efter ett lyckat försök med SL-kort ombord beslutade landstinget att pendelsträckan Nybroplan–Frihamnen skulle ingå i SL:s linjenät.

Första turen på vardagar går från stan 06.00 och sista 18.50.

Däcksmannen Rikard Dellström tittar på klockan och stänger sedan grindarna i fören innan M/S Gurli backar ut med tre tut från hållplatsen i Nacka strand. Båten har inga jättemarginaler vid av- och påstigning och det gäller att hålla tidtabellen.

– Men ibland kan vi vänta om vi ser att det kommer nån springande, säger Rikard Dellström.

Uppe på styrbryggan sitter skepparen Jonas Thorn och ropar ut hållplatserna.

Tidigare körde han skärgårdsbåtar, men tycker att det är bättre med pendelbåt eftersom den går året runt. Han saktar ner farten ordentligt när M/S Gurli närmar sig hållplatsen vid Lidingö/Dalénum och så tar han fram kikaren.

– Det är en dykarflagga hissad på bygget vid kajen. Går jag in så att båten ger svall kan det innebära livsfara för dykarna som är där nere.

M/S GURLI ÄR en gammal söderböna som är byggd på Bergsunds Mekaniska 1871. Hon har varit både charterbåt och bokbåt. Och Jonas Thorns pappa åkte en gång i tiden med M/S Gurli på klassresa när han gick i trean.

– Det är roligt att köra en båt från Söder eftersom jag själv bor där och så är det extra kul att farsan åkte med den när han var liten.

Det är inte rusningstrafik med köer på sjön, däremot kan det vara trångt i vattnet sommartid när både kryssningsfartyg och skärgårdsbåtar ska fram. Då blir det till att väja för de större fartygen, men Jonas

Thorn brukar för det mesta kunna hålla tidtabellen ändå.

Vilken hållplats är svårast att lägga till vid?

– Det är Lidingö/Dalénum när det blåser hård nordvästlig vind. Men det är också när det blåser rejält som det är roligast att köra, då måste jag vara på alerten hela tiden, säger Jonas Thorn.

Pendelbåten M/S Gurli tar 98 passagerare. Och maxgränsen för antal passagerare som får vistas på soldäck samtidigt är 27. Blir det fler blir det obalans i båten.

– Då kan det gå som det gick för Vasa, vi skulle få slagsida och sjunka.

Jonas Thorn ser Stockholm förändras vartefter med alla byggen av bostäder och kontor vid vattnet. Han skrattar och säger att han får se Stockholm från den fina sidan varje dag.

NÄR BÅTEN KOMMER till Lidingö/Dalénum kli- ver det på en drös människor.

Tre av dem jobbar på Aga och båtpendlar varje dag. De har tabellen i huvudet och brukar stämma av med varandra vem som tar vilken båt. De tycker att det är lättare att

Stina Walfridzon kom till Stockholm från Strängnäs och möttes av trafikkaos. Hon fick tipset att ta båten.

Båtlinjer där SL-kortet gäller

SJÖVÄGEN 80 NYBROPLAN-FRIHAMNEN

HÅLLPLATSER:

Allmänna gränd, Saltsjöqvarn, Finnboda hamn, Kvarnholmen, Nacka strand, Blockhusudden, Lidingö/Dalénum och Frihamnen.

Cykel kan medtas.

DJURGÅRDSFÄRJAN

HÅLLPLATSER: Slussen, Skeppsholmen (östra sidan) och Allmänna gränd.

Cykel kan medtas.

Nästa år införs tre nya pendelbåtlinjer där SL-kort gäller:

- Ulvsunda–Södersjukhuset
- Ekerö–Gamla stan
- Tvärs över Riddarfjärden

Här åker du gratis

SJÖSTADSFÄRJAN

Hållplatser: Lumabryggan, Barnängsbryggan och Henriksdalskajen.

Cykel kan medtas.

FOTNOT Bara de pendelbåtlinjer som Stockholms läns landsting eller Stockholms stad är huvudman för finns med i faktarutan.

Joy Pichaya ser pendlandet till sitt jobb på thailändska ambassaden som ett bra sätt att se Stockholm.

släppa tankarna på jobbet när de kliver på en båt än på en buss som är full av människor.

Och en av dem, Johanna Sundström, säger att hon kommer hem dubbelt så fort med båten jämfört med om hon skulle ha åkt buss, tunnelbana och buss igen. Och Jonas Åman i samma gäng har bara lovord till övers för vattenpendlingen.

– Det är nåt visst med att säga hej då till däcksmän när man kliver av. Det gör du aldrig på en buss.

På toalettdörren på båten står det "Ladies" och "Gentlemen" på välputsade mässingskyltar. Ovanför pumptermosarna med kaffe och tevattnen sitter det en inramad prislista för fikabröd, frukt, vin och öl. Den som vill kan ta ett glas vin på väg hem från jobbet.

På båtens träbänkar ligger det blå båtduvor. Och på två av dem sitter Olga Smotris-kaya och Andrey Gorbanov från Ryssland. De har varit i Stockholm på dansfestival och hörde via en kompis att Sjövägen 80 gick att åka på SL-kortet.

Likadant är det för Joy Pichaya som job-

Folktandvården finns till för alla människor i alla åldrar

Hos oss får du inte bara den bästa allmän- och specialisttandvården, eller den bästa medicinska tandvården när du har behov. Du får också förebyggande tandvård. I mer än 75 år har vi hjälpt svenska folket att få en bättre munhälsa.

Välkommen att läsa mer och boka tid!

www.folktandvardenstockholm.se

Folktandvården

Är ni en vanlig familj med ovanligt stort hjärta?

Då kanske ni passar som familjehem.

Läs mer på attvarafamiljehem.nu

Humana

Förutom att ratta M/S Gurli fixar Jonas Thorn också allt det tekniska på båten. När han är ledig kör han motorcykel.

När däcksmannen Rikard Dellström är klar med sin sjöpraktik kan han också sitta vid rodet för M/S Gurli.

bar på thailändska ambassaden. Hon ser turen fram och tillbaka till Frihamnen som en sightseeing och ett bra sätt att se Stockholm.

Även turisterna gillar Sjövägen 80.

– Ibland på sommaren kan det vara så många turister att pendlarna inte kommer med. Då brukar rederiet försöka sätta in extrabåtar, säger Jonas Thorn.

DÄCKSMANNEN RIKARD DELLSTRÖM är inte sjösjuk och han berömmar skepparen Jonas Thorn för att han är bra på att lägga till.

Han lägger till mjukt så att det inte kränger i båten.

Rikard Dellström är uppvuxen i Väsby, men säger att stammisarna ombord lär honom om byggnaderna längs vägen. Han vet var Danviks därhus låg en gång i tiden och att huset som ser ut som ett slott är ett äldreboende i dag. Och så vet han när Gröna Lund ligger i startgroparna.

– När han som är trädgårdsmästare där

åker med båten vet jag att förberedelserna är i full gång inför säsongöppningen.

Nästa hållplats är Finnboda hamn, området som tidigare hette Finnboda varv och där det byggdes fartyg. I dag byggs det bostäder på samma mark, men det finns några gamla röda tegelbyggnader kvar som min-

FOLK ÄR VILLIGA ATT BETALA FÖR ATT ÅKA DEN HÄR TUREN.

Rikard Dellström

ner om svunna tider. Bland annat det som inrymde Docklands där Gudrun Schyman dansade rejv till fram på småtimmarna.

Mia Grankvist har slutat jobbet för dagen och kliver på i Finnboda hamn. Hon bor på Gärdet och cyklar till jobbet, hem tar hon båten och cykeln. Varje dag. Det har hon gjort i mer än fem år. Hon slipper köer och träng-

sel och tycker att båtresan är avkopplande.

– Ibland när vi ska ha möte på jobbet kan det hända att vi hoppar på båten och har mötet ombord i stället. Det är skön omväxling.

Det har varit sol varvat med snöblandat regn under turen och efter att en ström av pendlare har gått av vid Saltsjöqvarn ser Rikard Dellström till att borsta bort så mycket som möjligt av slasket som lagt sig på fördäck för att ingen ska halka.

Vissa har åkt bara ett par hållplatser, andra har pendlat ända från Frihamnen.

Finns det resenärer som plankar?

– Nej, det har vi inga problem med. Folk är villiga att betala för att åka den här turen. Jag tror inte heller att man lurar nån som man hälsat på.

M/S Gurli fortsätter in mot stan och passerar Gröna Lund där stora slänggungan provkörs. Vid Nybroplan är kajen återigen fylld av väntande vattenpendlare.

Stammisarna hälsar upp mot Jonas Thorn på styrbryggan när de kliver ombord.

BJÖRNTUREN

NATURKOMPANIET

46KM PÅ SÖRMLANDSLEDEN
Anmäl dig idag på
www.naturkompaniet.se/bjornturen-2015

VI UTRUSTAR
FAMILJEN FÖR
ÄVENTYR

NATURKOMPANIET

SICKLA KÖPKVARTER | SVEAVÄGEN 62 | ODENGATAN 50 | TÄBY CENTRUM | HANTVERKARGATAN 38-40
KUNGSGATAN 4 | KUNGSGATAN 26 | WWW.NATURKOMPANIET.SE

Foto: Henry Meshizi

SOCIALT GENI

Som 10-åring vann hon *Talang*. Femton år gammal slog hon igenom med singeln "Uncover". När hon precis fyllt 17 år trädde hon en kondom över benet och

kallades feministiskt geni. Nu vill Zara Larsson slå stort i USA och tänker inte låta Jante, sexism eller hatare knäcka henne. TEXT **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **JOEL NILSSON**

Det krävs en nittiotalist med en uppväxt befriad från "inte-ska-väl-jag" för att säga: "Det är klart att jag vill bli bäst i världen", utan att skämmas det minsta. En del älskar Zara Larsson för det, andra retar sig. Och hon själv stör sig på att folk ska trycka ner tjejer som säger vad de tycker och att det ska vara tabu för en tjej att anse att man är "dope as fuck".

– Jag har alltid haft en ganska stark personlighet och har tagit mycket plats, som tjej. Men jag ser ofta på Twitter att tjejer mellan 13 och 17 år beskriver sig som "värdelösa" och det är inte nån som lyfter på ögonbrynen över det. Det är konstigt att det är okej att tycka att man är lite värdelös eller att säga att man inte är bra på nåt, men man får inte tycka att man är bra.

Zara Larsson bryr sig inte så mycket om vad folk säger om henne, men hon tycker att det är sorgligt att det finns många tjejer som inte vågar stå upp för att de älskar sig själva och som aldrig kommer att höja sina röster, för att det skulle vara något fult med att göra det.

– Men jag tycker ändå att den mentaliteten har förändrats. Det är mer accepterat idag att tycka om sig själv och att ha stora drömmar och höga mål, än när våra föräldrar växte upp. Och det är härligt, jag tycker om det.

Zara Larsson lutar sig bakåt i fätöljen och lägger benen med de slitna jeansen på en pall. Hon är på "kontoret", det vill säga skivbolaget Ten Music Group på Frejgatan i Vasastan. Hon berättar att hon tillbringade sitt första år i livet tvärs över gatan. Sedan flyttade familjen till villan i Enskede som mamman ständigt ska renovera – "flytta köket hit och sen flytta det dit".

Zara Larsson är 17 år och längtar efter att flytta hemifrån. Men huruvida det kommer att bli Stockholm eller USA är oklart. Hennes drömmar och mål når i alla fall långt utanför Sveriges gränser. Hon vill slå stort internationellt och är på god väg. Singeln "Uncover", som sålt sex gånger platina i Sverige, är stor även i många andra länder. Dessutom har hon nyligen släppt en ep i USA och är precis hemkommen från Los Angeles där hon tillbringat några månader med att spela in sin kommande skiva, som ska släppas "worldwide".

– Folk tror att jag har gjort livet i LA nu, men jag har suttit i en studio utan fönster. Jag kom till studion klockan två-ish och sen

var vi där fram till tolv på natten. Jag hade mamma med mig, hade inga kompisar i LA, så om jag var ledig visste jag inte vad jag skulle göra.

Men arbetstiden var desto mer inspirerande. Hon berättar om feta studior med "tjugo meter långa mixerbord", där Justin Bieber jobbade i studion bredvid och om "runners" som passade upp.

– Jag nämnde en dag att jag var lite sugen på kakdeg. En kvart senare ställdes en fin tallrik med servett och en sked kakdeg framför mig. Det är galet, jag hade inte ens bett om det, berättar hon och säger att det var en stor kontrast till den ödmjuka studion i Stockholm som hon varit van vid.

Hon tycker också att när hon återvände till Stockholm insåg hur himla fint det är här.

– Jag tror att man tar det för givet: vattnet, naturen och alla fina byggnader. Och ta bara tunnelbanan – hur jävla smart är inte den?! Det finns inte i LA. Och i New York är den gammal och skruttig. Här känns det rent, det luktar hemma och det finns en speciell känsla: här har jag ju varit i 17 år.

REDAN SOM 10-ÅRING gjorde Zara Larsson avtryck på Musiksverige när hon i tävlingen *Talang* ställde sig framför juryn och sjöng powerballader med en röst som blåste Bert Karlsson av stolen. Tv-tittarna och juryn röstade fram henne som vinnare. Och redan då hade hon stora mål.

– Jag har fått ganska mycket skit för att jag sa att Globen är för litet för mig, säger Zara Larsson och skrattar så att hela tandställningen syns. Men min högsta dröm är inte att stå i Globen. Det är klart att det skulle vara en jättestor grej att komma dit en dag. Men min dröm tar inte slut där.

Hon säger att om hon vore idrottare skulle målet vara att vinna OS.

– Om det gick att bli bäst i världen på musik, då är det dit jag skulle sikta. Men det går förstås inte, kreativa yrken går inte att mäta på det sättet. Men det är klart – jag vill få flera ettor på Billboard och jag vill vinna MTV Music Awards. Egentligen är det nog inte själva vinnagrejen som är viktig, det är nog mer att det är ett tydligt kvitto på att det går bra och att folk tycker om en.

Är det viktigt att vara framgångsrik och att bli gillad?

– Jag skulle nog säga att det är det för mig. Jag hade förstås hållit på med musik ►

**JAG HAR FÅTT
GANSKA MYCKET
SKIT FÖR ATT
JAG SA ATT
GLOBEN ÄR FÖR
LITET FÖR MIG.**

oavsett, eftersom det är min passion, men det är härligt att få någon slags bekräftelse eller att få bli uppmärksammas för det du gör.

ZARA LARSSON GILLAR att få uppmärksamhet men påpekar att det inte beror på någon brist eller några problem i barndomen, tvärtom.

– Jag har världens bästa föräldrar, det har aldrig varit bråk eller hänt nåt traumatiskt i

min uppväxt. Jag har ingen Oprah-story. Jag är extremt lyckligt lottad och det har säkert hjälpt mig att vara trygg i mig själv.

Hon berättar att hennes föräldrar har uppmuntrat henne att tro på sig själv och att inte ta skit från andra. Dessutom är hon van vid ett familjeklimat där diskussioner är vanliga, särskilt Zara Larsson och hennes pappa brukar ofta sitta kvar efter middagen i timmar och prata och diskutera.

– Det är intressant, för han är väldigt duk-

tig på mycket. Det är kul att prata med någon som vet och som man kan lära sig av.

Ingen av föräldrarna har sysslat med musik, om man inte kan räkna pappans punkperiod under tonåren då han spelade i ett band. Men huset i Enskede har alltid fyllts av musik av olika slag, från Bach till Led Zeppelin. Och om mamman fick bestämma: Whitney Houston och Aretha Franklin. Det var också några av Zara Larssons favoriter och hon gick alltid omkring och sjöng hemma – ändå valde hon bort Adolf Fredriks musikklasser för Kungliga Svenska balettskolan. Att sjunga i kör var inte hennes grej och hon tyckte att balettskolan verkade så härlig med sina små klasser, "där alla sprang runt med knutar på huvudet och i mysiga tofflor".

Jag har inte någon mysig bild av balett, tvärtom.

– Jag fattar, säger Zara Larsson. Du har den här idén att balett ska vara lite plågsamt, att man ska lida sig igenom balettåren för att bli den ultimata ballerinan. Den mentaliteten finns och lärarna var strikta. Vi dansade 20 timmar i veckan och åtstörningar var vanligt. Man står ju 20 timmar i en tajt dräkt framför spegeln och det är lätt att jämföra sig med alla andra.

Men hon upplevde inte att det blev något slags tävling, vilket hon kunde se i andra klasser. I stället hade de en speciell gemenskap och, som hon uttrycker det, "jag kände att min klass rockar sönder". Därför fortsatte hon där till åttonde klass, trots att hon visste att dans inte var hennes framtid. Sedan började hon på Kulturama och i dag studerar hon gymnasiet på distans.

– Med distansplugg får man bara det tråkiga. Man får inga klasskompisar, luncher, raster eller korridorssnack. Men det blir effektivare. När jag gick i skolan lallade jag runt mycket. Jag har varit lat och som tur är har jag alltid haft lätt för mig – jag har räkmackat mig igenom hela skolan.

Hon tycker att det är svårt att hålla disciplinen uppe, när hon ändå vet vad hon vill hålla på med.

– Men när man pluggar på distans är allt väldigt planerat. Många av dem som går distansskola har social fobi, asperger eller adhd. Det är personer som har svårt att gå i skolan, så det är en väldigt detaljerad planering, allt finns på datorn och jag har en mentor som jag skypar och kör Google Hangouts med ibland.

Hon längtar tills hon tagit studenten och

kan fokusera helt på det som varit menat för henne. Så länge hon kan minnas har det varit en självklarhet att det är musik hon ska syssla med i livet.

– Jag skrev mina egna små låtar när jag

JAG VILL SÄGA NÅT MER ÄN: "I SAW THIS GUY, HE WAS VERY CUTE AND WE FELL IN LOVE."

var fem år, men de var ju inte bra, säger hon och skrattar åt minnet.

Förhoppningsvis har Zara Larsson bättre talang för låtskrivande i dag, för i framtiden vill hon skriva mer eget. Hon vill också få in mer åsikter i låtarna, lite mer politik.

– Jag vill säga något mer än: "I saw this guy, he was very cute and we fell in love."

PÅ SOCIALA MEDIER uttrycker Zara Larsson desto fler åsikter. Hon drar sig inte för att diskutera och använder Twitter, Instagram och sin blogg för att få ut feministiska budskap.

– Sociala medier är lite som att prata inför en stor publik. Man får direkt respons. När jag lägger upp något kan jag trycka på uppdateringsknappen och se hur kommentarerna rullar in, säger hon. Och jag älskar att ha min blogg och att folk kommenterar den, att de säger vad de tycker och tänker. Det blir ett forum för att diskutera. Men jag får mer likes och kommentarer om jag lägger upp en bild på mitt ansikte.

För ett antal veckor sedan pågick en livlig diskussion bland Zara Larssons följare på Instagram. De flesta stod upp för henne och gav sig på dem som kom med nedvärderande kommentarer. Allt handlade om hennes bröst.

– Jag tror att alla tjejer någon gång har fått kommentarer om sin kropp. Många ser kvinnokroppen som ett objekt och att de därmed har någon sorts rättighet att kommentera den. Och att de har rätt att uttrycka en åsikt om mina bröst för att de syns på bild. Men jag anser inte att de har den rätten och jag blockerar nu för tiden en del från mina sidor. Om du inte kommer med någon konstruktiv kritik, om du bara skriver: "du är så ful och jag hatar dina låtar", varför ska du då vara på min sida?

Efter bröstdiskussionen gav Zara Larsson ►

ZARA LARSSON

FÖDD: 16 december 1997.

BOR: Enskede.

GJORT: Vann talangtävlingen *Talang 2008*. Släppte ep:n *Introducing 2013* med singeln "Uncover", som sålt sex gånger platina. Under 2013 fick hon två rockbjörnar. Debutalbumet *1* släpptes i oktober 2014.

AKTUELL: Spelar på Gröna Lund 8 maj, samt åker på miniturné i Sverige i sommar.

VI ÄR ROMER

- möt människorna bakom myten

En utställning om romers vardag och historia.

Guidade visningar lördagar
13.00 och 14.30

FOTO: MALIN KRISTIN VANDER

FORUM
FÖR
LEVANDE
HISTORIA

www.levandehistoria.se
Stora Nygatan 10-12, Gamla stan
Må-fr 12-17, lör 12-16

FRI ENTRÉ

utställningen

POLISEN I DINA ÖGON

Polismuseet
www.polismuseet.se

hatarna svar på tal genom att lägga ut en bild på sig själv i bh och hyllade bröst i alla storlekar.

– Jag tror att folk blir obekväma när en tjej som är 17 år ska bestämma själv hur hennes kropp ska visas. Man ser ju halvnakna unga kroppar överallt, på reklamaffischer, i tidningar och i musikvideor. Men det är många som blir provocerade om man själv bestämmer sig för att visa nåt.

Är det jobbigt att få negativa kommentarer?

– Jag kan ju bli väldigt irriterad, men jag tycker mest synd om personerna. De vill oftast inte diskutera, de vill bara säga nåt elakt. Men de flesta kommentarer jag får är positiva och peppande.

Det senaste året har Zara Larsson fått uppmärksamhet för sina feministiska inlägg och blivit lite av ett debattämne. Det började när hon i somras under Brävallafestivalen delade Ung Vänsters lista över tips till killar för att inte våldta, som att undvika att dricka alkohol eller att ha telefonen i handen för att snabbt kunna ringa polisen, en kompis eller föräldrar om frestelsen blir för stark.

– Det var så många som blev kränkta och som skrev "Jag är kille och jag våldtar inte". Men jag la upp det för att man annars alltid beskyller offret, i stället för att se vad det riktiga problemet är. Och det hade skett

våldtäkter på Brävalla, säger Zara Larsson, som precis som många andra tjejer ofta fått samma tips, fast omvänt.

Zara Larsson har också skrivit om mens, om att avskaffa mansdagen och sågat kvinnosynen i filmen *Fifty Shades of Grey*. Med sina nästan en halv miljon följare på sociala medier vet hon att hon har inflytande.

– Det är klart att du har ett ansvar om det finns folk som ser upp till en. Man blir en förebild oavsett om man har valt det eller inte. Sen är man ju människa som ska få göra misstag.

Störst succé blev det när hon la ut en bild på Instagram där hon hade trätt en kondom på benet och skrev: "Till alla killar som säger att er kuk är för stor för kondomer, SLÅ ER NER!" Bilden spreds som en löpeld över nätet och snart hade det uppmärksammats även utanför Sverige.

– Jag blev jätteförvånad. Jag gjorde det bara som en rolig grej för att jävlas med killar. Sen bara PANG exploderade det.

Varför tror du att dina inlägg hyllas så mycket?

– Jag är ingen normbrytande person, jag är vit, jag är smal, jag ser rätt bra ut. Kanske

är det därför folk accepterar vad jag tycker. Nu för tiden är det ju annars mycket "feminismen har gått för långt". När jag passar perfekt in i idealmallen kanske det är lättare att ta till sig det?

Men det är många som inte alls kan ta till sig hennes budskap.

– Jag ser ju folk gå loss i kommentarsfälten och skriva "feminismen har gått för långt, du fattar ju ingenting din jävla hora, jag ska våldta dig", berättar Zara Larsson

och utropar: "Va?! Ser du inte vad du skriver? Feminismen har gått för långt och du ska våldta mig?"

Hon skrattar åt det absurda och

fortsätter i nästa andetag:

– Fruktansvärt provocerade blir de! Och kallar mig för en manshatare. Det är jag inte. Men om du tittar på folk som faktiskt hatar män, då kan man fråga sig varför. Eller hbtq-personer som har väldigt tråkiga upplevelser med cispersoner, där finns det i alla fall en historia. Men kvinnohat? Vad finns det bakom det?

Hon gestikulerar mycket med händerna, men ger samtidigt ett lugnt intryck där hon halvsitter i fätöljen.

– Jag hatar inte män, jag hatar machokulturen och de patriarkala strukturerna. Jag tror att killar hade mått jävligt mycket bättre av att inte behöva leva upp till den här machorollen. Det skadar både killar och tjejer.

Får du mycket dödshot?

– Så där. Men det fick jag redan efter *Talang*. Det kom ett brev hem till oss, du vet, ett papper med bokstäver, klippta och klistrade som i filmen *Bodyguard*: jag ska döda dig.

Då var du bara tio år.

– Det finns sjuka människor, säger hon. Men jag visste ingenting, då hade jag ju pissat ner mig. Mina föräldrar berättade det långt senare. Och det är polisanmält alltihop.

Hur reagerar dina föräldrar på hoten och kommentarerna?

– Mamma säger: "Nu får du ta det lite lugnt med det där ett tag, kan du inte skriva om nåt annat?" Men det kommer jag inte att göra. Jag blir provocerad när folk inte förstår och det är också det som gör att jag fortsätter, för det visar ju att det behövs. ☺

KNEGDEG.SE

Dina pengar. Med och utan kollektivavtal.

Att kollektivavtal är bra på många sätt vet du kanske, men har du koll på hur mycket det kan betyda för din ekonomi? På knegdeg.se kan du enkelt få reda på vad kollektivavtal är värt i pengar just för dig, vid olika händelser i livet. Kanske har du samlat ihop hundratusentals kronor mer i pension när det är dags att sluta jobba? Eller får du många tusenlappar fler i månaden när du är föräldraledig? Gå in på knegdeg.se och räkna ut vad du vinner på ett kollektivavtal redan nu.

BAKOM KNEGDEG.SE STÅR PTK - 25 FACKFÖRBUND I SAMVERKAN

Människor över 75 år i Stockholm som lever ensamma och isolerade liv kan få hjälp att bryta sin ensamhet. Föreningen Äldrekontakt – med volontärchaufförer och fikavärdar – ser till att det två timmar i månaden händer något annat. TEXT **DAVID BOGERIUS**

GAMMALDAGS

Det är inte vilken söndagseftermiddag som helst.

Det är dags för månadens fikaträff och 90-åriga Gun Bjarme på Timmermansgatan ska bli upphämtad av Martin Fast, en av föreningen Äldrekontakts volontärchaufförer. Sedan blir det kaffe och kakor, kanske till och med lite soppa, hos en av fikavärdarna.

– Jodå, jag känner Martin. Vilka människor det finns som ställer upp gratis. Jag fattar inte varför de gör det, men det verkar som om de inte har några egna anhöriga, i alla fall inte i närheten, säger Gun Bjarme.

Det är snart tre år sedan hon hörde talas om Äldrekontakt och anmälde sitt intresse för att sammanstråla med andra ensamstående herrar och damer över 75 år. Den ideella föreningen riktar sig mot äldre som bor ensamma, sällan träffar släkt och vänner och lever ett ganska isolerat liv.

Även inskrivna på äldreboenden kan delta.

– Jag var inte ett dugg nervös första gången. Vad skulle jag vara det för? Jag har ju jobbat på krogen. Det var jättetrevligt och vi diskuterade allt möjligt men det var väl mest jag som höll låda. Jag är ju pratsam.

De två timmarna gick försvinnande fort men Gun Bjarme hade hunnit få flera nya vänner i samma ålder. Det är alltid samma grupp gäster som träffas, för att de ska kunna utveckla sin vänskap, och i början försökte hon också att hålla kontakten mellan träffarna.

– Men nu blir det inget med det för jag ser så dåligt att jag inte längre kan läsa telefonnummer. Det är synd, för det är väldigt trevliga människor med samma erfarenheter. Träffarna är toppen, alla som är med pratar. Jag är ju för fasen 90 år men jag känner mig fortfarande jätteklar i huvudet.

Fikaträffen börjar, som alltid, klockan tre och är slut vid fem. Även om volontärchauffören ansvarar för att alla "gäster", som benämningen är hos Äldrekontakt, kommer hem är det i senaste laget, enligt Gun Bjarme.

– Det går väl an nu när det är sommartid och ljus ute, våren är i alla fall på väg, men på vintern ser jag nästan ingenting. Jag har framfört önskemål om att fikaträffen skulle börja vid klockan ett i stället men det verkar vara jobbigt att ändra.

Synproblem räknas, precis som hörselproblem, inte som ett hinder för att kunna ►

delta. Även de med lättare minnessvårigheter kan vara med, men det krävs att man kan gå med hjälp av käpp, rullator eller någon som håller en i armen.

Man måste också kunna ta sig in i fram- eller baksätet på en bil med hjälp av en volontär. Trots mörkret under vintermånaderna skulle Gun Bjarne gärna träffas lite oftare än en gång i månaden, kanske var fjortonde dag.

– Men man kan inte få allt. Det är ju redan helt otroligt som det är. Man blir hämtad och bjuden på kaffe med gott bröd och allting. Och så får man prata några timmar.

28-ÅRIGE MARTIN FAST är inte bara chaufför för tillfället. Han fungerar även som gruppleddare eftersom den ordinarie koordinatören är upptagen på annat håll.

– Det är inga problem, gästerna känner mig, säger Martin Fast.

Det hörs på dialekten att han kommer norrifrån, närmare bestämt Hudiksvall. Han har bott i Stockholm till och från under sju år och trivs bra med jobbet som snickare. Han hittade Äldrekontakt via Google.

– Jag sökte efter nåt där jag kunde göra situationen bättre för folk. Jag fick komma på en intervju och det ledde till det att jag blev chaufför. Jag börjar vid tvåtiden att åka och hämta upp på olika adresser. Som gruppleddare ringer jag även runt till gästerna på fredagskvällen och kontrollerar att alla är friska och vill vara med, berättar Martin Fast.

En gång om året gör Äldrekontakt en utvärdering där deltagarna får vara anonyma. Vid den senaste utvärderingen uppgav så mycket som 85 procent att de känner sig mindre ensamma efter att ha blivit en del av Äldrekontakts fikagrupper. 95 procent ansåg att Äldrekontakts träffar är viktiga eller mycket viktiga för deras välbefinnande.

När Gun Bjarne och de andra är framme hos fikavolontären går kaffebryggaren på högvarv i köket. Runt det kakfyllda matbordet är diskussionerna snart i gång. Alltifrån P4:s nattsändningar och sjukvården till tennis och Evert Taube avhandlas.

– Man märker att det här är uppskattat.

Det är många av gästerna som är ensamma och längtar till träffarna. Ändå är det så lite som två timmar i månaden, det är ingenting egentligen, funderar Martin Fast.

Han ser på sitt volontärarbete som en fritidssysselsättning, på samma sätt som att han går och dansar bugg med jämna mellanrum.

– Det här är absolut givande för mig med.

ÄLDREKONTAKT

Äldrekontakt

Äldrekontakt är en ideell förening som grundades 2008 av Robert Gyll, vd för riskkapitalbolaget Segersta. Modellen bygger på en utvärderad modell från England som visar att äldre som deltar i regelbundna sociala sammanhang med människor i samma situation upplever bättre livskvalitet och är friskare.

Föreningen har beviljats ett så kallat 90-konto för insamling till välgörande ändamål av Svensk insamlingskontroll.

Både volontärer och gäster kan anmäla sig på föreningens hemsida med adressen aldrekontakt.se. Det går också bra att ringa på 08-562 768 00.

Jag får livserfarenhet från långt tillbaks innan jag ens var född. Jag är aldrig ute och festar och dricker, utan är mer för att umgås med nära och kära. Familjen är viktig för mig och det är kanske därför jag kom in på det här med Äldrekontakt. Jag har ett sånt tänk.

VOLONTÄRERNA HAR ÄVEN arrangerat träffar som går utanför ramarna.

Syskonen Björn och Maria Runow styrde upp en jullunch med 30 gäster och 22 volontärer i Södertälje. Kommunen och lokala företag sponsrade med mat och pengar och en skola bistod med lokal.

Förutom mat från julbordet bjöds det på underhållning och julklappar.

– Min mamma har jobbat inom vården och hon har berättat skräckhistorier om äldre som har klätt upp sig på julafton och väntat på besök och sen har ingen kommit.

Jag kände att jag kunde bidra till att minska ensamheten, säger 22-åriga Björn Runow.

Sverige toppar statistiken över andelen ensamhushåll och ensamheten ökar i takt med att människor blir äldre.

Flest ensamma bor i storstäderna, men behovet finns i hela landet.

I dagsläget finns över 30 aktiva grupper inom Äldrekontakt. De är fördelade på ett flertal större orter i landet (Stockholm, Västerås, Uppsala, Karlstad, Göteborg och Malmö) och fortsätter att öka i antal.

Rekryteringen av volontärer pågår konstant och 27-åriga Charlotte Haglind är en av dem som anmält sig.

– Jag ville vara fikavärdinna, men dess värre var min lägenhet svår-tillgänglig för de äldre. Föreningen föreslog då att jag kunde få bli gruppleddare. Jag samordnar träffarna för åtta härliga damer i Bromma och får möjlighet att följa med och fika varje månad, säger Charlotte Haglind.

Hon tyckte att hon saknade ett ideellt engagemang när hon flyttade till Stockholm för några år sedan och anser att Äldrekontakts arbete är "extremt viktigt".

– Jag saknar äldre människor i mitt liv. Det är en ynnest att få ta del av deras livsrikedom. De är så kloka. Att vara med i Äldrekontakt är min lilla insats för att sätta en liten guldkant på de

äldres vardag.

Charlotte Haglind får medhåll av Jessica Hansson, 34, som också är volontär hos Äldrekontakt:

– När min mormor blev sjuk tog jag och morfar hand om henne tills hon gick bort. Jag hade en enormt nära relation med min morfar tills han också gick bort för några år sen. Jag saknar dem och den inblicken man får genom att höra minnen och livsberättelser från nån som har levt mer än dubbelt så länge som jag. Jag trivs i sällskapet av äldre och tycker om att ge lite extra tid för att hjälpa nån som format det Sverige som vi lever i i dag.

– Jag älskar den tiden man får med äldre där man faktiskt pratar med varandra. Det är inga mobiltelefoner och sociala medier som stör och man får en chans att verkligen umgås. Jag tycker att alla har nåt att lära sig från den äldre generationen. ☺

Vi är från Södermalm.

Hovet, Söderstadion, Zinkensdamm! De platserna har, precis som Kanalplan och Eriksdalshallen, skapat vår historia. Hela vår identitet finns förankrad på dessa och en rad andra ikoniska platser och vårt Hammarby har formats av dem alla.

Magiska vändningar, bittra förluster och en del rena dråpligheter, alla har de sin självklara plats. Inte så många segrar säger den cyniske och enögde, och visst, vi har inte flest guldmedaljer. Men vi har så mycket annat. Och med gemenskap, respekt och kärlek kommer alltid framgång, hur man än väljer att mäta den.

Nu går vi mot nya tider, och ritar in nya platser, samtidigt som vi fortsätter att skriva historia. Starten på vår nya arena är redan legendarisk och på vår hemmaplan kommer vi fortsätta att utmana hela fotbollssverige och vara de som stöttar utvecklingen av den svenska supporter-kulturen. Och även om vi torskar ibland så kommer vi alltid vara bäst ändå.

För Vi är Bajen.

Och det känns i våra bröst.

HAMMARBY
FOTBOLL

Sista söndagen i maj är det enligt traditionen Elitloppet på Solvalla, i år för 64:e gången. Sexton inbjudna hästar, två kvallopp och sedan finalen där de åtta bästa hästarna gör upp om tre miljoner i prispengar. En helg med synnerlig trängsel på stallbacken. **TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG**

ETT HÄSTJOB

gentligen har stallbacken tappat en hel del av sin tidigare, närmast mytomspunna, betydelse.

Då, när tränarna var inhysta på Solvalla med sina hästar och den som spelade på hästar var betjänt av att ha information från insidan, från kretsen av tränare, ägare och kuskar som befann sig närmast hästarna och kände till detaljer som kunde påverka utgången av ett lopp.

Håkan Ahlqvist, legendarisk travjournalist och expertkommentator, nu med titeln

”frilansskribent på Solvalla”, möter oss på stallbacken. Han har sett 45 elitlopp på plats och sett stallbacken förvandlas genom åren.

– Spelarna drömde ju förr om en stallbackskontakt: ”Jag har pratat med Sören Nordin och han sa att...” Det var ju kungord då.

Stallbacken är fortfarande inte en plats som är tillgänglig för vem som helst, det krävs särskilda passerkort eller tillstånd och det står vakter som ser till att obehöriga

inte kommer in där. Men informationen som kanske finns att få där i dag är inte densamma som förr.

I DAG ÄR de flesta travhästar utplacerade på hästgårdar runt om i landet hos olika tränare, uppfödare eller ägare. Och media har experter som analyserar och är informerade in i minsta detalj.

– Det finns ingen information att hämta på stallbacken längre, inte på samma sätt, säger Håkan Ahlqvist. ►

Håkan Ahlqvist vänder stallbacken ryggen vid doseringen i sista kurvan. När hästarna kommer där sista gången i Elitloppet är det upploppsrakan kvar.

Han berättar om hur det kunde gå till förr, på tränaren Sören Nordins tid exempelvis, när denne hade tipsgenomgång i sitt stall och såg till att ingen som inte hade en häst i hans stall var närvarande. Obehöriga konfronterades och kördes ut, folk lyssnade andäktigt.

– Då kunde han ju säga en sån sak som att den eller den hästen kommer att gå med bakskor i morgon, vilket ju var information spelare ville ha.

Drygt 1500 travhästar är i träning på Solvalla, men bara en tränare – Jan Nordin, son till travtränaren Sören Nordin – har sin verksamhet förlagd dit. Det finns cirka 400 boxar där hästar kan stå och ett gäststall med ytterligare cirka 50 boxar.

Nu hyrs de lediga platserna ut, exempel-

vis en onsdagskväll när det är tävling och en tränare kanske har sex, sju hästar han ska starta med.

– Hästarna kommer ju inte bara hit för ett lopp, de kanske tas ut för uppvärmning både en och två gånger inför loppet, man selar på och selar av. Sen ut med nästa. Det blir lite löpande band för dem med många hästar.

VID VARJE SELNING OCH värmning har tränare och kusk en möjlighet att kontrollera balansen i ekipaget. För vad man strävar efter som travtränare eller kusk är att hästen ska trava rent – att vart fjärde steg landar i marken i exakt samma tempo hela tiden.

Står man intill banan när en häst springer förbi hör man på ljudet om den går rent, då

trummar den på i jämn takt – "dum-dum-dum-dum-dum-dum".

– Om det är en häst som inte har problem med travet så gör den ju oftast det allra bäst barfota, utan skor. Sen kan det vara så att den är orytmisk, och då kan man lägga på skor av två skäl. Det ena är om hovarna är ömtåliga – har hästen startat barfota några gånger så slits hoven. Eller så behöver hästen den extra vikten som skon ger – alltifrån en tunn och lätt aluminiumsko till en järnsko.

För att hästen ska trava rent krävs att den har bra balans. Det är då den springer som snabbast. Håkan Ahlqvist berättar att det kan gå så fort som 60 kilometer i timmen på ett upplopp, men att det i snitt går i 52, 53 kilometer i timmen under ett normalt travlopp.

De kuskar som kör travhästar i dag är i regel så kallade catchdrivers. Till för cirka tio år sedan var det inte ovanligt att tränarna också körde sina egna hästar, men i dag är det ett drygt dussin catchdrivers som försörjer sig på att resa runt från bana till bana – det finns 30 travbanor i Sverige att jobba ▶

Ge dina leksaker för något gott.

Varje år arrangerar Stockholms Stadsmission ett sommarkollo för barn som inte har möjligheten att resa iväg med sina föräldrar i sommar. Nu hjälper vi till att samla in leksaker till det sommarkollet! Det kan vara alltifrån kubbspel, brännbollsrocketar, hopprep, vattenpickadoller, bollar av något slag eller kanske ett kul sällskapsspel för de lite regnigare dagarna. Så om du har någon kul leksak som egentligen bara ligger och skräpar:

**Välkommen in med den 8–26/5,
så bjuder vi på en McFlurry som tack!**

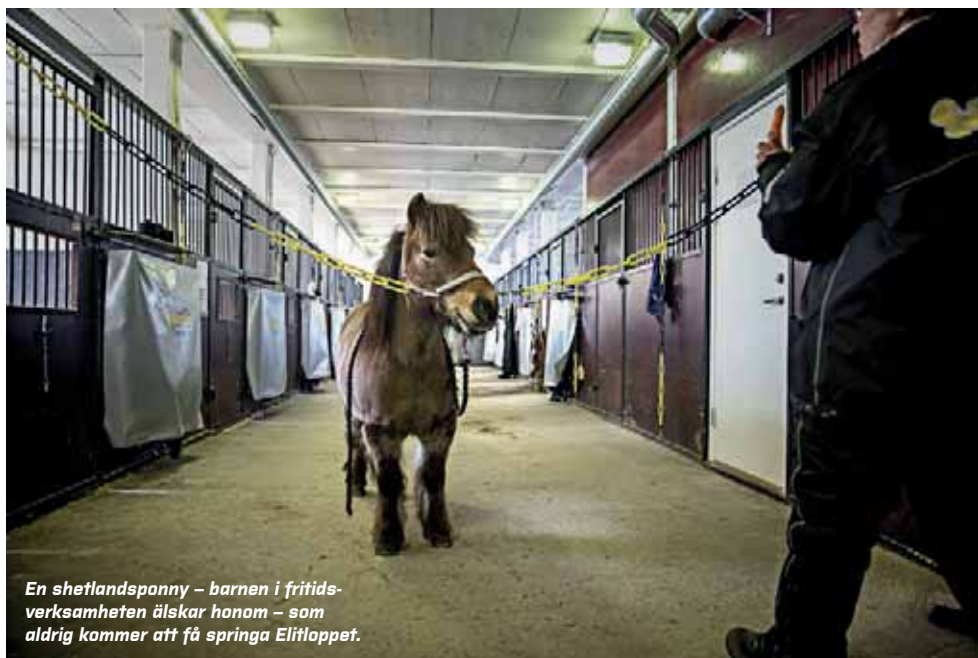
Insamlingen sker på McDonald's på Hornsgatan 88.

**STOCKHOLMS
STADSMISSION**

i'm lovin' it®

Nicole Milberg i stallen med sin "gatukorsning" till hund.

En shetlandspönn – barnen i fritidsverksamheten älskar honom – som aldrig kommer att få springa Elitloppet.

I DAG KAN DU SPELA PÅ NÄTET DYGNET RUNT. DÅ ÄR ETT HÄSTLOPP VAR 22: A MINUT NÅGRA DAGAR I VECKAN FÖR JÄVLA LÅNGSAMT. Håkan Ahlqvist

på för dem. Ofta har de fasta uppdragsgivare och kör för samma tränare.

– I regel är det just de kuskarna som placerar sig etta till tolv i loppen.

På väg ut från stallbacken till kurvan för att titta på banan passerar vi Solvallas egen hästklinik. Den är inte exklusiv för egna hästar utan vem som helst kan komma dit med sin häst, och kliniken tar emot andra

djur också. På stallbacken står även Solvallas egen hästambulans. Och en vanlig ambulans, placerad nedanför det gula trähus som tidigare var banmästarens eget hus. I dag är huset obebott och i tämligen slitet skick.

Vi går ut till kurvan framför stallbacken, ut genom samma passage som hästarna tar ut på banan när det är dags. Kurvan upplevs

som betydligt brantare doserad när man står i den än när man ser den från läktaren.

Grus i olika storlekar, varken hårt eller mjukt.

Om man ligger en halvmeter utanför de korta vita stolparna som markerar banan är det 1000 meter varvet runt. Det kan accepteras att enstaka sulkyhjul råkar toucha varandra, men ingen kontakt får ske med hästarna.

– Snuddar man till ett hästben så går den ofelbart över i galopp, vilket förstör den hästens chanser och även för andra, då det bromsar upp fältet.

SOLVALLAS STALLBACKE BESTÅR av två borggårdar. Precis innanför dörren i ett av stallarna på den andra borggården står Nicole Milberg med sin hund, "en amerikansk gatukorsning", och väntar på att några av barnen som ingår i fritidsgruppen som Solvalla driver ska komma.

Hon håller i olika travkurser, är lärare för tvåorna på travgymnasiet – teorin läser de på Spånga gymnasium, hästpraktiken gör de på Solvalla – samt kör sin egen häst.

Är det lika obekvämt som det ser ut att sitta i en sulky?

– Nej. Man vänjer sig. Har man aldrig kört häst förr får man säkert lite träningsvärk i början och det känns säkert obekvämt.

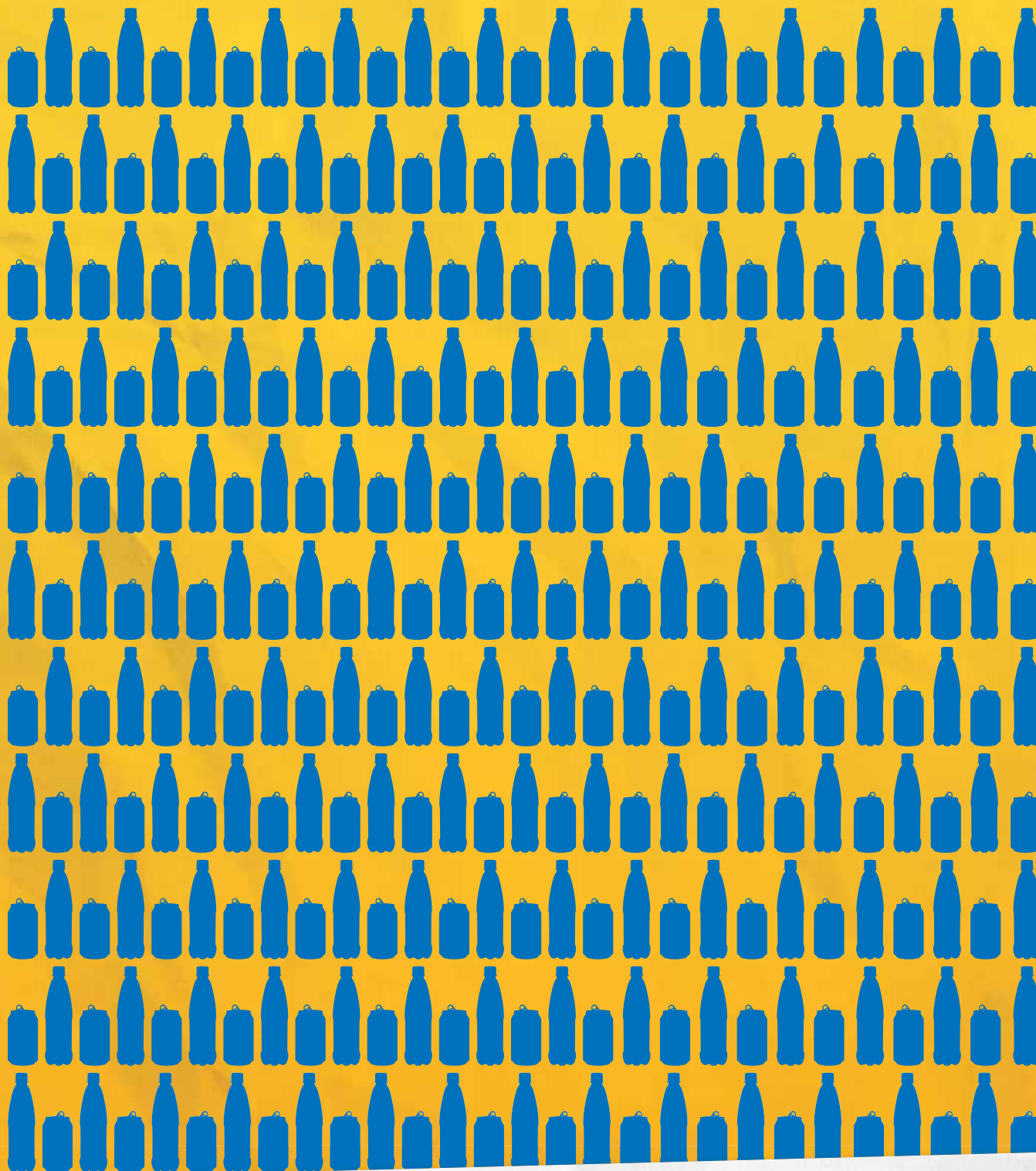
Sadeln är ergonomisk och erbjuder stöd för svank och ryggen, man har fötterna i fotsteg och håller i tömmarna som hjälper balansen.

Ute på stallbacken igen. Två före detta hingstar leds runt i vida cirklar utanför kliniken, de gnäggar till ibland och enligt Håkan Ahlqvist märks det att de går av sig sitt lugnande efter den nyligen genomförda kastreringen.

Stallbacken är i dag inte samma plats den en gång var. Och inte travet och människorna som går på det heller.

– Travet har haft en storhetstid när det var läckert att gå på trav, läckert att äga häst, läckert att flasha med tiotusenlappar på travrestaurangen. Då var konkurrensen om människors pengar nästan ingenting – Penninglotteriet hade dragning en gång i månaden. I dag kan du spela på nätet dygnet runt. Då är ett hästlopp var 22:a minut några dagar i veckan för jävla långsamt.

– Då kom man från Berns och Riche och åkte på trav, Stureplansfolket i dag åker nån annanstans. 🍷

Har du mycket pant?

På våra pantmottagningar i Täby och Kungens Kurva kan du lämna in hela säckar med pant. Pantpengarna får du insätta på önskat bankkonto och du får naturligtvis samma ersättning som i butik. Läs mer på www.pantamera.nu. *Tack för att du pantar!*

I källaren i ett hus i Älvsjö produceras just nu några av världens bästa och viktigaste dokumentärfilmer. Fjolårets emmyvinnare *Frihet bakom galler* har till och med fått parlamentet i Afghanistan att ändra lagen. Nu är siktet inställt på regimen i Iran. TEXT **DAVID BOGERIUS** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

FILMER MOT FÖRTRYCK

Nima Sarvestani vet vad han talar om. På en skrivbordshylla i källarkontoret hos Nima Film står en imponerande samling priser från internationella dokumentärfilmsfestivaler.

– Antingen underkastar du dig diktaturer eller så står du upp för din ideologi och mänskliga rättigheter och då får du betala priset. Så är det om man verkligen vill ha rättvisa och göra nåt för mänskligheten.

Nima Sarvestani kan aldrig mer besöka sina föräldrar i Iran, landet där han växte upp och där hans ena lillebror, Rostam, hängdes i fängelset. Irans ambassad i Stockholm har ringt till hans föräldrar och bett dem att uppmana sin son att sluta göra filmer som är emot islam.

– Men filmerna är inte emot islam, de är emot orättvisor. Men bara det att en ambassadör som har som plikt att marknadsföra sitt land kulturellt och ekonomiskt tar luren och ringer till mina föräldrar i Iran för att stoppa mig här i Stockholm, det säger en del om hur svaga de egentligen är.

Nima Sarvestani är 57 år men ser ut att vara yngre. Den långa hästsvansen är kanske en bidragande orsak. Det är över 30 år sedan han kom till Sverige vid midnatt i slutet av sommaren. Enligt planen skulle han smugglas från Iran till Kanada men om

det inte skulle funka var det England eller Tyskland som gällde.

– Men jag är glad att jag hamnade här i stället, även om det inte var planerat. Jag förstod det efter ett tag, för jag lärde mig ganska fort vad demokrati är och vilka rättigheter den för med sig. Vi läste naturligtvis om det i Iran men vi hade aldrig experimenterat med frihet eller demokrati. För mig som jobbade som journalist och kämpade för rättvisa var Sverige en plats där jag kunde utvecklas och se allt i ett bredare perspektiv.

NÅGRA ÅR EFTER flykten kulminerade terrorn i Iran där flera tusen fångar avrättades av ayatolla Khomeinis regim. De flesta av offren var studenter, religiösa minoriteter eller vänsteraktivister som Nima Sarvestanis lillebror Rostam. Han var bara 18 år när han hämtades till fängelset.

– Ayatolla Khomeini sa att han ville exportera islam till hela världen. Det var starten för det som pågår i hela Mellanöstern just nu med Isis och allt som är islamistiskt. Det var ingen i väst som trodde att det skulle gå, men det var naivt. I dag ser vi resultatet i Stockholm och Oslo och överallt.

Nima Sarvestani hamnade på en flyktingförläggning i Gävle och med hans bakgrund föll det sig naturligt att söka arbete

på Gefle Dagblad. I Iran hade problemet varit censuren, som kortade ner hans artiklar från sex sidor till två, men i Sverige var problemet språket vilket på sikt ledde till att skrivandet ersattes av filmande. En lyckad informationsfilm om Iran gav blodad tand och följdes av ett par till och snart hade Nima Sarvestani startat en filmskola.

– Vi hade elever från hela Norden som kom till Gävle och många av dem arbetar på SVT eller TV4 i dag. Jag drev den i tre år men jag kände att jag höll på att förvandlas till en rektor och det var inte riktigt vad jag var ute efter.

NIMA SARVESTANI SÅLDE filmutrustningarna, betalade tillbaka pengarna han lånat och

registrerade Nima Film vars huvudkontor så småningom hamnade i källaren i en Söderortsvilla i Stockholm.

En av de första filmerna som producerades i bolagets namn var *Masoud*, en halvtimmeslång dokumentär om en av de mer än 200 ungdomar som skadades i diskoteksbranden i Göteborg 1998, där 63 personer miste livet.

– När du gör dokumentärfilm måste du ha nånting att berätta. Det måste vara nåt som är viktigt för dig och det är därför du hamnar runt ämnen som rör social misär eller orättvisor. Du vill att din film ska säga nånting som påverkar och förändrar.

I början producerade Nima Film bara kortare dokumentärfilmer för svenskt bruk

men när den internationella marknaden expanderade gällde det att hänga med. Det räcker inte med att påvisa uppenbara missförhållanden, du måste även tänka på dramaturgin och hur du ska få tittarna att stanna kvar vid tv:n.

Nima Sarvestani insåg att han måste bredda sig och bege sig ut i världen. Möjligheten att nå flera miljoner tittare i stället för, i bästa fall, några hundra tusen skulle innebära en större möjlighet att påverka och få till förändringar.

I OKTOBER 2006 premiärvisades *Rea på njure* som handlar om organhandeln i Irans huvudstad Teheran. Filmen blev Nima Films första internationella framgång, pri-

sad i bland annat Monte Carlo och Grekland. Men det stora genombrottet kom fem år senare med *Jag var värd 50 lamm*, dokumentären om en flicka som giftes bort som 10-åring med en 50-årig talibansk man. Den spelades in under två års tid i Mazar-e-Sharif i Afghanistan.

– Jag trivs ganska bra med att jobba i Afghanistan. Det räcker med ett tillstånd för att du ska kunna få gå runt och filma det du vill. Det som är farligt är att man kan hamna på fel plats vid fel tidpunkt där det till exempel exploderar en bomb. Du bör heller inte visa upp dina kameror för mycket, för du kan bli kidnappad av antingen talibaner eller tjuvar som vill ha pengar. Men det är ändå betydligt bättre än i Iran. Om du sätter ►

Nima Sarvestani

FÖDD: 22 december 1958 i Iran.

BOR: Älvsjö.

GÖR: Producerar och regisserar dokumentärfilm i sitt bolag Nima Film.

AKTUELL med: *De som sa nej*, om regimen i Iran. Nyligen emmyprisad för *Frihet bakom galler*.

upp ett stativ i Iran så kommer det direkt tio poliser och frågar om du har nåt tillstånd.

Jag var värd 50 lamm följdes av *Dödsstraffet* och *Frihet bakom galler* som även de tar upp förtrycket av kvinnor i Afghanistan. *Frihet bakom galler* har bland annat belönats med en Emmy Award, tv-världens motsvarighet till en oscar. Den ansågs däremot inte vara bra nog för en guldbagge, men den har fått till en lagändring.

– Parlamentet i Afghanistan har skrivit om lagen så att en kvinna som flyr från våld inte längre ska betraktas som kriminell. Det känns verkligen att vi har gjort nåt rätt och hjälpt till att förändra kvinnornas situation.

DE TRE HUVUDPERSONERNA i filmen – Sara, Nadjibeh och Sima – gick alla olika öden till mötes efter inspelningen.

Nima Sarvestani hjälpte Sara, som riskerade att bli dödad av släktingar sedan hon

VI HAR GJORT NÅT RÄTT OCH HJÄLPT TILL ATT FÖRÄNDRA KVINNORNAS SITUATION

släppts ut ur fängelset, att fly till Sverige. Saras farbror ansåg att hon hade skämt ut släkten när hon flydde från att bli bortgift. En ny film med Sara är under inspelning där Nima Sarvestani även försöker ta reda på vad som hände med Nadjibeh efter tiden i fängelset. Enligt uppgifter har hon blivit mördad.

– Vi har lärt oss att vi inte kan jobba med ett projekt i taget. Vi måste alltid ha flera bolag i luften samtidigt. De senaste filmernas framgångar har underlättat situationen och de internationella finansörerna känner sig trygga med att vi kan göra det vi lovar, men vi måste ändå jobba ihjäl oss, säger Nima Sarvestani och lyfter upp ett finger för att påvisa att det är något som aldrig får glömmas bort.

NIMAS SYSTER NAHID Persson Sarvestani är även hon en prisbelönt dokumentärfilmsregissör i Sverige, men syskonen arbetar inte tillsammans. Däremot är Nima Sarvestanis fru Maryam Ebrahimi en av hans två medarbetare på Nima Film tillsammans med Farima Karimi. Deras senaste film, *De som sa nej*, har tagit över 15 år att färdigställa och

har redan prisats på flera filmfestivaler. I höst kan den ses på SVT.

– *De som sa nej* är framför allt ett dokument som visar och bevisar vad regimen i Iran gjorde mot aktivisterna under 1980-talet. Förr eller senare kommer regimen att falla och då kommer det att bli en rättegång mot ayatollorna och islamisterna. Hittills har det bara varit prat och information men nu visar vi med bild att man inte ska bli lurad av islamisterna i Iran, säger Nima Sarvestani.

Han hoppas att filmen, vars innehåll är filmat under bland annat Irantribunalen i Haag 2013, ska visas i så många länder som möjligt och liksom *Frihet bakom galler* kunna påverka rättsväsendet. Flera av dem som vittnade i Haag överlevde grov tortyr, både fysisk och psykisk, i fängelset.

– Min förhoppning är att FN tillsätter en kommission som kan inleda en förundersökning om 1980-talet i Iran. Enligt bestämmelserna har FN bara ansvaret för det som har hänt efter 1992 men jag hoppas att det görs ett undantag. Isis kommer inte från Syrien eller Irak utan från Iran. [S](#)

FOTNOT Se mer av Nima Sarvestani och Nima Film på situationsthlm.tv

NALEN

CHUCK PROPHET

TOR 7/5

MUDHONEY

FRE 8/5

ALL WE ARE

ONS 13/5

BOP ENGLISH

FRE 22/5

JESSE MALIN

TIS 26/5

MARKANDEYA

ONS 27/5

JOHN MAYALL

LÖR 12/9

JANNE SCHAFFER

FRE 18/9

CHRIS YOUNG

TOR 24/9

THE WATERBOYS

LÖR 10/10

REGERINGSGATAN 74. MER INFO OCH BILJETTER PÅ

WWW.NALEN.COM 2015

STOLT SOM MARK TWAIN

Jag såg min ålderdom hastigt klicka sig förbi på Snapchat. Och insåg att jag också – när urverket väl stretat sig dit – bara behagfullt vill driva bort, yvigt behårad och mustaschig, uppallad på mjuka kuddar av odiskutabelt hög kvalitet, insvept i en karmosinröd morgonrock med broderade bräm och manschetter, med en uppslagen inbunden bok i höger hand och en slocknad, eventuellt pyrande, svart bakelitpipa i vänster hand, stödd mot den nedvikta lakanskanten i höjd med min midja.

Ansiktet färdiglevt och värdigt, färgskalan intakt, blicken alltjämt vänd mot världen framåt och ut i rummet, dragen kring munnen utvilade och utan rester och spår av bitterhet, klagan eller det olevda livets stramhet.

Precis som på den där färgbilden av Mark Twain tagen sent i hans liv, en bild producerad med hjälp av någonting som i bildtexten kallas för "Autochrome Lumiere process".

DET GÄLLER NÄMLIGEN att planera.

För nu sitter man här med provsvaren och jämför sina värden med någon form av beprövade statistiska intervall och placerar sig mellan gränsvärden i övre och undre kvartiler och det räknas kolesterol på tre olika sätt och levervärden på två olika sätt och blodsocker på ett sätt och den viktigaste raden är den – får jag känslan av – under ordet "Akut".

Det står "Nej" hela vägen ner i den kolumnen.

Men beroende på hur man väljer att uttolka värdet och viktigheten av att ha lämnat så kallade fastevärden så kanske man ändå har lite att oroa sig för. I alla fall att hålla ögonen på till nästa testperiod om ett år. Broschyrenna med kostråden låter jag ligga kvar i kuvertet så länge. Vet egentligen det mesta som står där, i alla fall i grova drag. Problemet är att det är inkräktande på ens frihet att inte bara kunna leva som man vill.

Det tar bort lite av svikten i steget, liksom. Allt blir på något sätt plikt och planering och tanke. När det man vill bibehålla i livet är öarna utan just det.

Men nu är det som det är. Och ska man driva nerför floden som Mark Twain galler det att se till att båten hela tiden går fri två famnar under skrovet.

Hörde om en person i min närhet, i häradet av min egen ålder, som för någon månad sedan fällde ihop sig i sovrummet, nyss utkommen från duschen, i en ganska rungande och hyggligt administrerad hjärtinfarkt. Hade inte en dotter varit i närheten och larmat ambulans vet ingen var det slutat – under en sten på kyrkogården eller betydligt mer allvarligt skadad.

Nu blev det i stället sjukskrivning någon månad och tester och att sluta snabbt som fan med en del mindre gynnsamma mönster och in med grönt och fibrer och fulltankad dosett och motion.

Men för några timmar stirrade han det råbarkat mitt i kråset. Medan hjärtmuskeln knöt sig och smärtan skar sin symfoni tvärs igenom skräck och mardröm.

Grymt.

**ANSIKTET FÄRDIGLEVT
OCH VÄRDIGT, FÄRGSKALAN
INTAKT, BLICKEN ALLTJÄMT
VÄND MOT VÄRLDEN FRAMÅT
OCH UT I RUMMET, DRAGEN
KRING MUNNEN UTVILADE**

NU ÄR MAN där.

Där morsan och farsan – man tyckte att de var äldre än Bockstensmannen vid tidpunkten – sa att man en dag skulle hamna och när man väl gjorde det skulle man för sitt liv inte kunna begripa hur i helvete man redan kan befinna sig där. Hur obönhörligt det som alldeles nyligen kändes som ljusår bort nu hunnit i kapp och dessutom smugit sig upp bakom ryggen på en likt en habil filmskurk i en dålig deckare.

Och det tjänar ingenting till att vända sig om. Eller öka steglängden.

Man sitter på farstutrappan med sitt fastevärde och sina sms från barnen som befinner sig på olika platser i landet och ser en ny vår kratta undan sina löv och sopa gruset av gatorna.

Det är bara frisören som verkligen vet hur tunt det är uppe på hjässan. Ingen kan höra att det är Grateful Dead i mina lurar. Jag bär inte munkjacka eller alltför slitna jeans offentligt längre och gympaskor är inte heller riktigt värdigt.

Det är annat nu. En annan tid.

Ådrorna på handryggen syns nu lite mer tydligt, lite mer markerat, när jag med blicken följer händerna när de rör sig över tangentbordet.

Och dubbelhakan som kommit med båda dna-konstruktionerna syns allt tydligare, även om jag försöker dölja den med skägget så gott det går.

Jag tittar på bilden av Mark Twain igen.

Det ser bekvämt ut. Någonstans går det i en dörr, jag hör fotsteg i grus långt bort och röster som tonar ut och försvinner. Jag undrar vad han har i pipan. Och vad för bok det är han läser. Och vad eller vilka han fäster blicken på.

Men mest på vem som i framtiden kan tänkas sy upp en sådan där morgonrock. ☺

Vår
Skolpeng
stannar
i skolan

Kulturama Gymnasium

Estetiska programmet med åtta profiler:
Musikalartist, Dansare, Skådespelare, Fotograf, Filmare,
Konstnär & Designer, Artist & Musiker, Musikproducent

Naturvetenskapsprogrammet med musikprofil

Öppet hus Naturvetenskapsprogrammet

Ti 5/5, 18-19.30 och Lö 9/5 12-13.30

Hagagatan 23 A, Odenplan

www.kulturama.se

Tillskärarakademiens Gymnasium

Estetiska programmet

Inriktning Bild & Formgivning - Mode

Hantverksprogrammet

Inriktning Textil Design - Mode

Öppet Hus To 7/5 18-19.30, Hagagatan 23 A, Odenplan

www.tillskararakademin.com/gymnasium

Påhlmans Gymnasium

Ekonomiprogrammet inriktningarna ekonomi och juridik

Samhällsvetenskapsprogrammet

inriktningarna beteendevetenskap och samhällsvetenskap

Öppet hus Ti 5/5 kl 18-19.30 och Lö 9/5 kl 12-13.30

Hagagatan 23 A, Odenplan

www.phi.se/pahlmansgymnasium

All information om våra skolor

och öppet hus hittar du på vår hemsida!

www.medborgarskolan.se/gymnasium

Situation Sthlms försäljare Göte Hansson var fem år gammal och saknade dagisplats. I stället åkte han och "farsan" lastbil hela dagarna. Pappans arbete utgick från Fatbursparken på Södermalm.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

MIN PLATS

Jag var ofta vid Fatbursparken när jag var fem år. Pappa jobbade på Sellbergs, som låg här, och jag följde med honom om dagarna. Jag hade för mycket spring i benen för att vara hemma med mamma. Hon jobbade som sömmerska och blev störd av mig när hon satt och sydde slipsar, rosetter och kuddöverdrag.

Farsan körde dumperbil och tömde sopcontainrar över hela stan. Jag fick stå i lastbilen och titta ut, tyckte det var kul. Vi bodde i Bergshamra, men tack vare farsans jobb fick jag se mycket av stan. Det var nog inte så vanligt att folk från förorten gjorde det på den tiden.

Innan de fick lastbilar hit åkte farsan med häst och vagn och körde skittunnor på Söder. Här vid parken låg lador och arbetarbodar, men nu är det annat som byggs här. Jag tycker att det är tråkigt att de tagit bort kulturen som fanns tidigare, det gamla

Söder. Jag gillar att prata med äldre personer om hur det var förr. Ibland kan jag komma ihåg vilka kåkar de pratar om, att jag såg dem när jag åkte med farsan.

Jag började också köra lastbil sedan, på samma firma. Jag har även jobbat som truckförare. Fick då betalt svart och frös in pengarna i fiskpinnepaket så att ingen skulle snoka rätt på dem på Älvsjö referensboende, där jag bodde. Jag har varit hemlös länge, sedan ett förhållande sprack och det blev för mycket tjohej. Men narkoman har jag varit i 40 år, jag är 51 år nu. Det har varit som min medicin för att jag ska vara lugn, min adhd är annars jättejobbig för mig.

I dag bor jag här i närheten, på Magnus Ladulås stödboende. Det är fint hos oss, det ser ut som en normal lägenhet ska göra. Varje dag går jag genom parken på väg till Södra station där jag brukar sälja Situation Sthlm. Det blir lite nostalgi för mig att passera här. 📍

Patienter rädda att förlora sin medicin

SOCIALSTYRELSEN ÖVERVÄGER ATT ÄNDRA REGELVERKET

OPIATBEROENDE PATIENTER är rädda för att skrivas ut från substitutionsbehandling. Många tycker också att det inte är mycket till behandling – det handlar mest om medicin och kissprover.

Det framkom i Socialstyrelsens omfattande kartläggning av läkemedelsassisterad behandling vid opiatberoende, oftast heroin. Patienter har intervjuats och landets samtliga kliniker som erbjuder behandlingen har lämnat information om verksamheterna.

De flesta patienter, 64 procent, är nöjda med behandlingen. Men det finns en kluven inställning till regler och kontroller. De har en förståelse för att de måste finnas, men däremot inte för hur kontrollerna görs och vilka konsekvenser ett regelbrott kan få – att man skrivs ut från behandling mot sin vilja och därmed blir av med livsviktig medicin.

Behandlingen med läkemedlen Metadon och Subutex förebygger återfall, förbättrar den sociala funktionen och minskar kriminalitet, prostitution och dödlighet. Ändå har 80 procent av klinikerna utslutit någon patient förra året. En dryg tredjedel av de intervjuade patienterna hade erfarenhet av ofrivillig utskrivning. För en del ledde det till överdoser.

– Verksamheterna beskriver själva att de gör många försök med stödinsatser, avgiftning och att reglera dosen. Men ibland skrivs personer ut, oftast för att de använder andra preparat och att man ser det som en stor risk för komplikationer, såsom andningsförlamning, säger Socialstyrelsens utredare Gunnel Hedman Wallin.

Andra anledningar är återkommande återfall och i vissa fall drogförsäljning och allvarliga hot mot personalen.

– Vi jobbar intensivt och stenhårt på att behålla patienterna i behandling. Det är ett totalmisslyckande när patienter blir ofrivilligt utskrivna, säger Nadja Eriksson, sektionschef på Metadonverksamheten, Beroendecentrum Stockholm.

Vid en utskrivning ökar dödlighetsrisken och vården ska följa upp patienter för att se till att det finns någon form av alternativ.

Hur ser uppföljningen ut i Stockholm efter en ofrivillig utskrivning?

– En stor del av patienterna blir

HUSSEIN ELAWI/TILLBILD

Behandling i Stockholm I STOCKHOLMS LÄN var 1 142 personer i behandling. **UNGEFÄR EN TREDJEDEL** av patienterna fungerar bra i behandlingen. En tredjedel fungerar någorlunda bra med vissa återkommande återfall och en tredjedel har svårt att följa behandlingen på grund av sidomissbruk och/eller stora psykiatriska problem. **VID METADONSEKTIONEN I STOCKHOLM** är 60 procent av patienterna kvar i behandling efter två år. **METADONSEKTIONEN ANSER ATT** samverkan i Stockholms stad har försämrats, till exempel att socialtjänsten har svårt att få fram drogfria boenden till patienterna.

omhändertagna enligt LVM och andra återremitteras till beroendemottagningar, säger Nadja Eriksson och berättar att de för första gången nu påbörjat en dödlighetsuppföljning i Stockholm.

De intervjuade patienterna efterfrågar bättre möjlighet till terapi och fler psykosociala stöd- och hjälpinsatser. De anser att behandlingen sällan innehåller mer än medicinering.

Det tycker inte Nadja Eriksson stämmer på Metadonsektionen i Stockholm.

– Vi gör psykologiska utredningar och har varje dag 60 patienter som går i psykologisk behandling. Åtta psykologer jobbar här på heltid, säger hon. Men det finns nog många små mottagningar runt om i landet som inte har samma möjligheter, man måste ha muskler för att kunna erbjuda psykologisk behandling.

SOCIALSTYRELSENS kartläggning visar på stora skillnader i landet vad gäller både vårdens innehåll och inskrivningen. Bland annat varierar kötiderna. I september 2013 väntade omkring 500 personer på behandling, i Stockholms län var det omkring 30 personer.

– Väntetiden var i genomsnitt 28 dagar från remiss till tid för bedömning, men det förekom stora variationer mellan länen, säger Gunnel Hedman Wallin som tycker att väntan på bedömning och beslut ibland blir orimligt lång.

Socialstyrelsen vill nu göra behandlingen mer tillgänglig och överväger att ändra regelverket, bland annat för att undanröja hinder in i behandling, men också ändra vissa bestämmelser som ställer krav på att avbryta behandling.

MARIA HAGSTRÖM

Arkitektävling om hemlöshet

Arkitekter utan gränser anordnar en idéävling om hemlöshet i Stockholm. Tanken är att tävlingen, som är öppen för alla, ska uppmuntra utvecklingen av metoder, strategier och projektidéer som kan förbättra situationen för hemlösa människor.

John Arthur Ekebert.

Arkitekter utan gränser hoppas få se förslag inte bara från arkitekter, utan också från hemlösa människor och andra personer som är insatta i problematiken. Förhoppningen är att det ska leda till konkreta projekt.

Före detta Situation Sthlm-försäljaren och nuvarande gatufotografen och författaren John Arthur Ekebert sitter i juryn. Han skulle gärna se förslag på olika gruppboenden.

– Den typen av boenden tycker jag saknas i stan och skulle vara bra för människor som, precis som jag, levt i missbruk och hemlöshet i kanske 30 år och är vana att bo på institutioner och ha folk omkring sig, säger han. Många känner sig ensamma och får ångest i en tränings- eller försökslägenhet. I en gruppboendestad med fem, sex riktiga fristående lägenheter, en gemensam lokal med en personal, skulle det nog kunna fungera bättre.

Inlämning till tävlingen sker senast 17 augusti och resultatet kommer att ställas ut på Färgfabriken under hösten. Tävlningen arrangeras i samarbete med Sveriges Arkitekter, Stockholms stadsmission och Stockholms stad. Tävlingsinformation finns på www.arkitekterutangranser.se/hemlos

MARIA HAGSTRÖM

215

personer. Med så många har hemlösheten minskat i Stockholms stad. Det visar den senaste räkningen av hemlösa människor, som görs vartannat år. Nu saknar 2 651 personer ett hem. För första gången har personer som är yngre än 20 år ingått i kartläggningen: 31 tonåringar lever i hemlöshet. De som är aktuella hos en annan kommuns socialtjänst eller är EU-medborgare räknas inte.

MINA DRÖMMAR

HAMMARBY FOTBOLL

JANNE SÖDERBERG ÄR hammarbyare sedan födseln. Han säger sig alltid ha haft drömmar om Hammarby och kommer att fortsätta ha det: att de ska vinna serien.

– Läktaren är mitt vardagsrum, säger han.

Första gången Janne Söderberg klev in på Söderstadion var han bara några år gammal. Han och pappan hade åkt från Huddinge in till Söder i den gamla folkvagnsbubblan som rostade och läckte in vatten.

– Pappa började ta med mig till matcherna när jag var en liten knodd, "en tvårhand hög". Det var en jättestor pryl. Jag tyckte att det var roligt, särskilt när alla skrek "JAI!". För då fick Hammarby mål och Hammarby skulle vinna – så mycket visste jag ju.

Att åka på match var speciellt. Pappan var annars ofta upptagen: han jobbade mycket, läste varenda rad i tidningen eller tittade på Rapport.

– Jag hade mycket energi och var ute och gjorde andra saker nonstop. Så det var på fotbollsmatcher vi umgicks mest, berättar han. Jag kommer ihåg att Kocken (Rolf Andersson) lirade då. Pappa brukade säga: "Kolla nu ska Kocken göra frispark, nu kommer nätet stå som en strut i målet." Och mycket riktigt, det gjorde det varenda gång.

När familjen var ute på landet brukade han spela boll på gräsmattan. Lyckan var när pappan ställde sig i mål mellan två träd. Pappan kanske hade tid en liten stund, Janne Söderberg hade kunnat hålla på i "23 timmar och sova i en timme".

– Jag var kanske inte särskilt duktig på fotboll, men jag tyckte att det var roligt lik förbannat.

Han fortsatte att gå på matcherna, läste tidningen Hammarbyiten och hittade på hejarsamor.

– Det är en social grej, man träffar människor som har ett gemensamt intresse. Man får ta förluster och vinster tillsammans. Om Hammarby

förlorar ett derby kan jag må dåligt i en vecka, vinner de mår jag rusligt bra.

Janne Söderberg har också åkt på bortamatcher och Hammarbys träningsresor till Italien, Spanien, Egypten, Vitryssland och Holland. Och han gick på alla träningar hemma sedan 1997.

– Jag kunde inte låta bli att kolla på fotboll!

På träningarna började han och hans vänner agera bollkalle. De ansåg att spelarna hade viktigare saker för sig än att springa och hämta bollar när de skottränade. De brukade träffas innan träningen, någon tog med sig fikabröd och Janne Söderberg tog med kaffemuggar och skrev "två sockerbitar", "lite mjölk", "bara kaffe" och så vidare på dem.

DEN TRADITIONSENLIGA premiärmarschen, som Hammarbyfans går från Medborgarplatsen till Söderstadion inför varje års premiärmatch, hölls första gången 1998. Janne Söder-

MAN FÅR TA FÖRLUSTER OCH VINSTER TILLSAMMANS.

berg berättar att han kom med idén om en marsch.

– Jag har rötter från kvarteren kring Medborgarplatsen och där finns mycket man förknippar med Bajen, till exempel Kvarnen, och jag tänkte: Är det ingen som går över Skanstullsbron på väg till matchen?

Skulle inte det vara en trevlig tillställning?

Via Bajen Fans spreds rykten om en marsch. Sedan dess har den vuxit och nu deltar tusentals människor. Janne Söderberg deltog varje år tills han råkade ut för en motorcykelolycka för nio år sedan och fick en blödning i hjärnan.

– Jag var borta från allting ett tag, min firma och allt bara kraschade. Jag har skadat minnet, folk berättar ibland stories som hänt, men jag kommer inte ihåg.

Den 4 april i år var han med igen, klättrade upp i ett rödljus vid Åhléns och tog bilder på den grön- och vitklädda folkmassan.

– Jag bara ryser av hur stort det blivit, säger han.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
FOTO **MARC FEMENIA**

CITAT

/// Jag hade en dröm om att cykla till Paris och gjorde det i slutet av åttiotalet. Det tog 22 cykel-dagar. Man ser landsgränserna tydligt.

/// Jag har en segelbåt med elmotor och brukar dagssegla i Mälaren. Längre har det inte blivit, jag önskar att jag hade råd att segla mer. Men jag besöker ofta båtklubben, det är min hobby.

/// Jag gillar skärmflygning, har lite över 100 timmar i luften. Man kan flyga termik upp till molnen som fåglar gör. Eller hangflyga vid berg där vinden pressas upp för bergssidan.

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Sorg och isracing

● Robert Henderson, han kom dit han kunde uppnå, för att han var en duktig isracingåkare. Men han kom aldrig upp i den standard som han ville, att nå prispallen, men han nådde aldrig dit. Sorgligt men sant.

Två år senare kom lillebror Daniel med samma efternamn och hade talangen att ta sig dit storebror inte lyckades med. Men Daniel kunde uppnå ett mål i livet som att ta ett SM-silver i Uppsala 21-2-15.

Men han har ett större mål i livet, som en klar plats i VM-laget 2016 som går av stapeln i Moskva, Ryssland – Putinland ni vet. Daniel kommer att göra allt för att föra Sverige till en pallplats.

Ni som inte vet vad isracing är kan kontakta Vargen på Situation Sthlm.

VARGEN

Väntan är över

● Här slutar jag min resa jag ser ljus på andra sidan bron nu är en evig väntan över. Snart kommer min älskling hem Ska möta henne i skåneland Ni ska bara veta hur mycket Man kan sakna någon så mycket Snart får jag ro, kunna sova gott om natten

När min älskade kommer hem till Södertälje igen.

Då börjar vi om hoppas jag Gifva oss jobba och stå i. **MVH 406**

Jag är ingen tiggare

● I ärlighetens namn – jag tycker inte om när kunderna köper tidningen av mig enbart för att ge mig ett bidrag utan jag njuter när folk köper tidningen för att de gillar den och tycker om innehållet i den.

De flesta brukar säga "det är en bra tidning". Jag gillar inte heller passerande som ger mig en eller fem kronor som om jag skulle stå där som en tiggare – visst har jag tagit emot större summor från folk som vill hjälpa mig att ta en resa eller kunna ta en öl efter jobbet, som en banktjänsteman.

Jag skulle kunna sälja Situation Sthlm på heltid som vilken försäljare som helst, om jag visste att jag kunde leva på det. Men, tyvärr så går det inte ens att sälja fem tidningar vissa dagar. En krona eller fem kronor från två passerande förbättrar varken min situation eller Situation Sthlm, som jobbar för att hjälpa hemlösa människor som har det svårt ekonomiskt på grund av sitt psyke eller missbruk, som också är betraktat som en sjukdom.

Det som hjälper mig är ofta inte pengar, utan att se mig som en människa som drömmer om ett jobb och gärna för en tidning som kämpar för de svaga i samhälle.

JAG HAR BÖRJAT säga till mina bekanta att jag ska jobba, i stället för att jag ska sälja Situation Sthlm på gatorna. Visst säljer jag också min situation när jag skriver om mitt liv i

FIZZY/MANNEZCREATIVE.COMMONS

tidningen, men det gör mig inte till tiggare, utan till en förtidspensionär som försöker komma tillbaka till arbetslivet genom Situation Sthlm. Om de passerande verkligen vill hjälpa får de ge mig ett leende, i stället för en eller fem kronor om de inte

har råd att köpa tidningen för femtio kronor. Det skulle hjälpa mig att fortsätta med försäljningen. Dricksen är självklart välkommen och uppskattad som en servitör eller taxiförare välkomnar den.

MIKAEL S

Välkommen till ett fastighetsbolag där tekniken är livsviktig

Läs mer om våra lediga jobb på www.locum.se/arbete

locum.
VÄRDEN FÖR VÄRDEN

MATTIAS HALLBERG/CREATIVE COMMONS

KORT SAGT & POESI

Helvetesresan!

● Vaknar 04.00 tåg mot Göteborg, en timmes väntan med resan vidare mot Varberg, möte med advokat och sedan rättegång och tillbaka samma resa. Allting gick så fort så jag bara sov på väg hem till Stockholm. Mina vänner möter mig vid Centralen, vilken helvetesresa, kommer aldrig åka mer tåg på ett tag.

Ville bara hem till Stockholm fort som fan, sälja tidningar på Situation Sthlm är det jag är bäst på.

Väntar bara på min kärlek som jag får möta 10–12 maj. Nu ska jag sova, se om jag kan hitta ett bra ställe och sova på, ny dag imorgon och sälja mer tidningar.

MVH 406

Upphittad papperslapp

Hade legat inne på sjukhus några dagar. En väninna hämtade mig och vi skulle få åka sjukresa till min "kille". Jag är ju hemlös och orkade inte bo på vandrarhem på ett tag, efter pärsen med all värk från min fibromyalgi, ryggskott och muskelinflammation i ryggen.

Var tvungen att ta ut pengar från bankomaten, eftersom pensionen hade kommit den dagen. När vi kom dit satt det en lapp i sedeluttaget. Oj, vilken tur, tog ut de 500 kronorna jag tänkt, trots att lappen jag hittat var på samma summa.

STEFFI "MONACO"

Döden i sätet bredvid

● Måsar cirklar på den blå himlen, på snabba fötter springer jag upp till parkeringsplatsen. Fort iväg. Staden är underbar i sommarskruden. Bara kvinnoben trippar i höga klackar på trottoarerna. Men vad nu, en vägglus, en söndagsbilist som inte släpper fram någon. Stämpelklockan rusar allt snabbare i mitt medvetande.

Jag tar chansen och kör ut i bussfilen. Han ökar farten, jag ökar, han ökar, jag ökar mest. Solen glittrar i asfalten som inte längre orkar hålla i däcken. Stadens alla tinnar och torn sträcker sig ut mot den klarblå molnfria evigheten.

Döden som nu har satt sig bredvid mig ser på mig och säger "Varför

har du så bråttom? Dit vi ska hinner alla."

"Jag vill dö en ung och vacker död en dag då solen skiner och alla är lyckliga."

"Men det är att fuska att välja själ, det är fel att fuska vet du väl?"

"Inte om man fuskar bra."

Döden ser på mig länge, länge medan alla klockor saktar av och stannar.

"Du fuskar inte bra, du vill inte dö."

"Det är sant, jag vill leva och att jag fuskar illa är, eller kanske var, min största svaghet."

Staden har redan börjat skymma, i mörkret som strömmar utifrån dödens uråldriga kåpa. Mellan sina

bleka fingrar håller han sin kortlek:

"Drar du ett svart kort reser vi tillsammans, drar du ett rött kort ska jag bara ge dig en kyss att minnas till nästa gång vi ses."

Doften av grönska, tjära och saltvatten sticker i näsan. Oändligt sakta och försiktigt drar jag ett kort. När jag vänder på det finns där bara en ihåligt skrattande Joker. Jag vaknar med ett ryck, allt är stilla, människor kommer fram, en man som talar vänligt med mig skär loss mitt säkerhetsbälte.

Nu märker jag också hur det kommer blod droppande ifrån pannan.

Men i sätet bredvid står bara en stor iskall lyktstolpe.

LUKAS LEE

Vi stödjer Situation Stockholms arbete och Stockholms Stadsmissions verksamheter.

SBAB!

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Dagen lång

● Går här på min obligatoriska morgonpromenad varken ledsen, lycklig eller glad Med korta långsamma steg känner mig stolt, inte ett dugg feg Går varv efter varv runt Ringsjön den så kallade anstalten Hamnar du hos chefen, är det sista anhalten Tittar på de intagna, som stressar runt bråttom, jagade, rastlösa av ångest ... varv efter varv Vi hamnade här av för mycket skit och slarv Jag blir varvad gång efter gång Det enda jag hör är fåglarnas morgonsång Tänker ... utan sol blir den här dagen lång ...

MAGDALENA

Scaniarinken

● Nya platser som vi har och står där. Kunderna frågar vad bra att ni är här och säljer tidningarna. Våren kommer och värmen med den, fortfarande vinterklädd så undrar vad folk tror när man står svettig? Men man kan ta av sig jackan och sen sälja mer då ser kunderna att man ser fräsch ut.

Ingen svett i pannan, det är våra liv att jobba med Situation Sthlm och sälja hemlösas tidning.

I morgon har vi sommarskrud, mössa av jackan bort sommarskor på. Tyvärr måste jag sluta för jag måste göra det jag är bäst på – sälja Situation Sthlm.

SUSANNE, 294

Vargen tillbaka

● Nu är jag tillbaka i Liljeholmen hos mina kunder. Vargen var namnet, har varit i Södertälje under vintern som säljare, men nu är jag här igen. Jag kommer att sälja tidningar i båda kommunerna.

Mina kunder är allt för mig. Jobbar för att överleva och tak under natten. Jobbigt men sant. Hoppas ni köper tidningar av mig i framtiden.

VARGEN

BEAN FREDERSON/CREATIVE COMMONS

En liten historia, var god dröj

● Året var 1980. Jag hade precis börjat köra taxi den dagen och hade inte missat en enda adress. Men min telefonist sa till mig att jag borde åka hem och vila, ja det var något som hade gått snett i bilen. Jag mätte helt enkelt dåligt – en typisk överansträngning, tänker jag.

Jag kom hem på kvällen till min mor Ingeborg och pappa Carl Erik och gick in på mitt rum och lade mig att sova. Så föll det sig att jag bara var på rummet förutom måltiderna, och vilade på sängen.

En hel månad förflöt.

Till slut kom pappa och sa åt mig att fortsätta köra taxi eller skaffa ett annat arbete, "så här kunde det inte fortgå". Prata om att må sämre. Jag försvann samma kväll till S:t Görans psykiatri för att be om hjälp, vilket jag fick. Det kändes bättre att vara på neutral mark, jag fick lugnande medicin och dagen efter träffade jag ansvarig överläkare.

Jag stannade kvar på sjukhuset i sex månader och mätte bättre. Jag hade fått en fin liten lägenhet (det kontraktet har jag som gällande).

SÅ NU HADE jag alltså lägenhet. Jag fortsatte att köra taxi eftersom det var den bästa inkomsten någonsin. Nåväl, året var 1984. Jag körde och körde, jag bytte arbetsgivare,

jag tvättade bilen själv eller så hade företaget egna tvättare. Jag blev nära vän med vår mekaniker och livet såg mer positivt och ljusare ut.

Att hitta alla adresser var jag absolut bäst på, ja till och med alla gatunummer. Min hjärna är alltså även idag större än genomsnittet (se Nobelpriset i medicin, May-Britt Moser). Jag var i taxibranschen i 19 år, men när åren "rullade" på, så blev jag plötsligt sämre – så pass dålig att jag hamnade i sängen igen.

Och denna gång kunde jag inte ta mig upp igen.

EN VECKA GICK och pappa anade oråd när jag inte hörde av mig. Så han kom hem med polisen, som fick bryta upp ytterdörren. Jag hade nästan dött av svält, prata om handlingsförklaring. Jag var alltså vid medvetande men kunde inte göra någonting. En klar depression, så med hjälp av mamma bar det iväg igen till psykiatrien.

Där fick jag prata med en vacker överläkare igen och stannade ytterligare sex månader.

Medan jag var på sjukhuset fick jag för mig att livet inte var värt att leva, jag hade hört en patient som med ett hjärtskärande vrål sex våningar upp hoppade ut genom fönstret (men det gick naturligtvis

inte eftersom fönstret var tillverkat av pansarglas).

Så på permission skar jag upp pulsådern i vänster arm fyra gånger. Blodet sprutade över hela köket, "så misslyckat". Så jag försökte hänga mig i takkroken i stora rummet också.

Den här gången kom jag till Beckomberga sjukhus, en oas vackert belägen i Spånga med Sveriges vackraste trädgård, simhall, utmärkt mat och en liten pizzeria på gångavstånd när man ville pröva sina egna vingar. TV, pingpongbord, enkelrum till att börja med, duschar och framförallt en väl fungerande personal.

Jag fick bekänna färg på min sexualitet igen inför en manlig läkare, blev inkallad till en kurator som sade att jag inte behövde tänka på studielånet. Det kunde vänta. Vilken lättnad.

JAG TRÄFFADE ANETTE på bolaget, en dansrestaurang på Tegnérgatan och vi gick hem till henne. Vi åkte till Paris, till hennes syster vid Place du Tertre.

Anette besökte mig på sjukhuset och vi gick ut i skogen och hade picknick. Jag badade i poolen och tog en rök av mina cigaretter.

Jag blev under vistelsen uppringd av taxiägaren Peterson, med ett stall av ett fåtal bilar. Och jag började köra taxi igen.

L BQ

CIRQUE DU SOLEIL®

Se den hyllade
och kritikerrosade
föreställningen
Quidam.

En spektakulär
scenshow med
akrobatik och musik
i världsklass.

QUIDAM™

STOCKHOLM Ericsson Globe 3-6 juni 2015

Onsdag 19.30 • Torsdag 19.30 • Fredag 19.30 • Lördag 16.00 & 19.30

KÖP BILJETTER LiveNation.se / AXS-ombud samt Stockholm Globe Arenas biljettkassa 077-131 00 00.

www.cirquedusoleil.com

PRESENTER **LIVE NATION®**

OFFICIAL SPONSORS

xerox

Få senaste konsertnyheterna: /LiveNationSwe

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Södertälje

● Ny jobbardag i Södertälje som jag säljer tidningarna. Många nya kontakter som stannar och pratar med mig. Mycket trevliga och några onyktra som inte vill flytta på sig så då måste jag ta rast för att de förstår inte att jag ska sälja tidningen.

Oftast så kommer vakterna och tar bort dem så jag kan jobba. Vakterna och polisen kommer fram till mig och frågar hur det går med försäljningen, jag säger till dem att det går så där, upp och ner.

SUSANNE, 294

LÄS MER

hemlos.situationsthlm.se

Portvakten

● Vaknar i mitt rum på sjunde våningen, fönstret är på glänt, det är sommar. Klockan är runt sex på morgonen. Jag hör fåglarna kvittra samt portvakten som sopar gården. Krats, krats, krats i en fast rytm. Vi barn i huset är rädda för portvakten.

Ibland råkar någon boll hamna i "hans" rosenbuskar, då rungar hans röst på finlandssvenska, vi barn blir tysta, och försöker gömma oss.

Jag lyssnar inåt lägenheten, tystnad... Mamma lär inte vakna förrän vid tvåtiden. Jag smyger upp, tassar till toan, vågar knappt spola för att inte väcka mamma. Klär på mig. Öppnar dörren försiktigt, läser upp den så att den går att stänga ljudlöst. Trycker upp hissen och åker ned till bottenvåningen. Går ut, säger artigt god morgon till portvakten.

CARIN CARLSSON/CREATIVE COMMONS

Står villrådig och skruvar på mig själv. Han frågar om jag vill hjälpa till. "Jo", säger jag fast jag är blyg och lite rädd men vill vara artig och tillmötesgående. Tar tag i en sopkvast som är nästan så lång som mig. Jag drar och pushar några tafatta drag med kvasten. "Nej, inte så", säger portvakten, "jag ska visa dig". Han lär mig medan mitt hjärta bankar.

HÖGER HAND HÖGT på skaftet, vänster längre ned, lite bredbent, drag mot vänster från höger. Det blir en rytm. När en liten hög med grus, sten och damm är samlad ska det skyfflas upp på en spade. Det är tungt för en sexåring men jag käm-

par på och på köpet får jag respekt för hans arbete.

Hädanefter när vi barn leker på gården försöker jag få de andra barnen att akta rosorna. Efter några helgers arbete och samtal bjuder portvakten mig till sig. Jag blir glad fast jag är blyg, känner att vi är ett lag. Hans fru skakar leende hand med mig och sätter mig vid köksbordet, dukar fram nykokt svart kaffe och bren en ostsmörgås och säger varsågod.

Jag tar en tugga och en klunk kaffe. Mitt livs första kaffe. Det blir en explosion i min mun. Något av det godaste jag någonsin smakat. Känner mig stolt och viktig. **NINA**

Något bra jag gjort

● Det finns ingenting som så värmer hjärtat, som när barnen visar att de tar ansvar för andra människors mående. Då känner man att man trots allt lyckats göra dem till fina medmänniskor.
Det ska man vara stolt över.

Jag vet att jag gjort mycket fel i mitt liv. Jag vet att jag valt fel många gånger i mitt liv. Jag vet att jag kommer att göra fel även i framtiden men när jag tittar på mina barn så vet jag att jag gjort

något väldigt rätt i mitt liv och som jag kan vara stolt över.

Tänk om alla kunde ge ett vänligt ord till varandra i stället för att ha bråk och sära varandra. För vi får tycka olika saker.

Jag blir så lycklig för alla dina fina ord. Har aldrig förr känt mig så värdefull och älskad. Du fyller hela mitt hjärta med din kärlek och jag vill alltid vara älskad av dig.

För du betyder allt för mig och gör mig lycklig. **SUSANNE 294**

>>PARTI-
LEDAREN SOM
KLEV IN I
KYLAN

AV STINA OSCARSSON EFTER BOKEN AV DANIEL SUHONEN

>>URPREMIÄR 25 APRIL STORA SCENEN

UPPSALA >>>>
STADSTEATER

BILJ: 018-14 62 00 WWW.UPPSALASTADSTEATER.SE

Ylva Ogland *Hon i fyra akter*

22 april – 26 juli

I utställningen *Hon i fyra akter* förvandlar Ylva Ogland hela konsthallen till ett allkonstverk med måleri, installationer och performance. Hennes djupa intresse för teater och film som konstform är ett viktigt ledmotiv. Utställningen har ett starkt rituellt inslag och kretsar kring de stora händelserna som formar livet.

Följ med på en guidad visning!

SÖNDAGSVISNINGAR

En fördjupande visning varje söndag kl 14.

FAMILJEVISNINGAR

Med barnfavoriten Sannah Salameh. Lördag
2 maj, 30 maj och 13 juni kl 13.

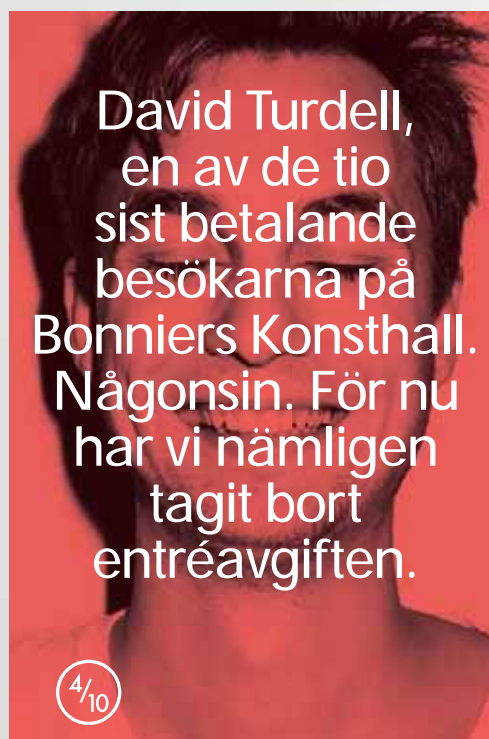
BABYTORSDAGAR

Barnvagnsvisning med sångstund och lekhörna
21 maj, 11 juni och 9 juli kl 13.

KONSTNÄRER VISAR KONST

Carl Johan De Geer ger en personlig visning
av Ylva Oglands utställning lördag den 9 maj
och 23 maj kl 14.

Fri entré! Begränsat antal platser. Läs mer på
vår hemsida.

4/10

Ons 12–20, Tor–Sön 12–17.

Torsgatan 19. www.bonnierskonsthall.se

Tack till Clarion Hotel Sign.

 Bonnierskonsthall

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-545 953 94

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

JÖRGENSENS RÖR AB

NF måleri ab

Sandart&Partners

Kassaskåpspoolen

OCCAM ASSOCIATES

Bara bra film - TriArt.se

▶ SE DEN ONLINE NU!

Turist

▶ SE DEN ONLINE NU!

Ida

▶ SE DEN ONLINE NU!

Tusen bitar

▶ SE DEN ONLINE NU!

Det andra Hemat

Klicka in på TriArt.se för garanterat bra film. Din filmvän på nätet.

"Zelda är komplex"

SERIEFESTIVAL LINA NEIDESTAM HYLLAR UNGDOMEN MED FESTIVALAFFISCH

SEDAN 2007 HAR serietecknaren Lina Neidestam tecknat Zelda, en feministisk humorserie om Zelda som flyttar till Stockholm med ett latent lantiskomplex i bagaget. I den populära serien, som publiceras regelbundet i bland annat Situation Sthlm, får vi följa Zelda när hon navigerar genom såväl kollektivtrafiken – och dess skrevande män – som vernissager, öppna förhållanden och näthat.

Lagom till Stockholms internationella seriefestival, 9–10 maj, släpps den fjärde boken om Zelda. Till hösten väntar en samlingsvolym.

– Jag tror att Zeldas svagheter är hennes styrka och det som får läsarna att relatera till henne. De flesta kan nog känna igen sig i att ha goda intentioner, men som man misslyckas med att leva efter i praktiken. Jag har aldrig velat att Zelda ska vara en "god kvinnlig förebild", jag vill att hon ska få vara en komplex karaktär med både goda och dåliga sidor, säger Lina Neidestam.

Genom de fyra albumen har Zelda utvecklats, såväl form- som innehållsmässigt.

– Det är en enorm skillnad nu om man jämför med de tidiga stripparna. Karaktärsdesignen är annorlunda och jag gör serien digitalt i stället för med penna och papper. Innehållsmässigt är det också skillnad, i början var det mer text, nu jobbar jag i stället alltmer med humorn

i bilderna. Serien har också mer ramhandling nu och förvandlas alltmer till en såpa.

Lina Neidestam är hedersgäst vid Stockholms internationella seriefestival på Kulturhuset och har även tecknat den officiella festivalaffischen.

– Eftersom festivalen delvis har ett barn- och ungdomstema i år ville jag rita ett riktigt rörigt tonårsrum där febril aktivitet pågår bland högar av skräp, seriealbum, godispapper, leksaker och pennor. Bilden är en hyllning till alla kids som sitter uppe och ritat hela nätterna och publicerar sig på Tumblr-blogger och i fanziner. Det är de som är seriernas framtid. Jag ville också baka in en magisk superhjältestämning och kamplust, därav huvudpersonens Rosie the Riveter-pose och

Charlie Hebdo-pennan mot en dramatisk himmel.

Lina Neidestam besökte seriefestivalen första gången 2006.

– Jag och tre klasskompisar från Serieskolan i Malmö hade precis startat seriekollektivet Polly Darton. Vi gick "all in" med färgmatchade outfits, en enorm backdrop med vår "logga" och temanummerfanziner som vi till och med skaffat ISSN-nummer till. Då var festivalen typ inhyt runt en rulltrappa i Kulturhuset så vi stack nog ut med vårt enorma pådrag och stora iver.

ALEXANDRA SUNDQVIST

ULF STOLT

Google Earth

ATLAS Att redan, långt innan man landat, ha rört sig i och bekantat sig med kvarteret där man ska bo och befinna sig under en resa, exempelvis till Budapest eller New York eller Värnamo, ger en hel del fördelar. Via programmets olika funktioner kan man enkelt stega sig runt på gatorna i sitt kommande kvarter och kolla av vad det finns för affärer i området, var apotek och mataffärer ligger och hur det rent allmänt ser ut i trakterna.

Innan en resa till Paris var vi – efter noggrann research via Google Earth – redan på det klara med att det låg en dygnet-runt-öppen matbutik i slutet av kvarteret. Vi visste dessutom att gatan var enkelriktad och att det låg en kyrka mitt emot.

En kompis till mig berättade att han stegade runt så många gånger i det New York-kvarter han skulle bo i förra sommaren att han, när han sedan väl kom dit, på långt håll kände igen en hund på gatan utanför en skivbutik. Just för att hunden varje gång var med på bilden av gatan i Google Earth som han traskade runt på i flera månader innan han väl kom dit.

MARIA HAGSTRÖM

Supermjuka hjältar

Linnea Johansson

MÅLARBOK Spindelmannen gråter inte, svarade illustratören Linnea Johanssons son när hon frågade varför han kämpade med att hålla tillbaka gråten. Det fick henne att sätta sig vid skissbordet. Hon hade fått nog av ensidiga och stereotypa seriefigurer för barn och började skissa på en målarbok där

superhjältar gör vardagliga saker. Stålmannen har ont i magen av för mycket glass. Hulken handlar på Ica. Läderlappen bakar kakor.

Bilderna fick enorm spridning på nätet och den färdiga målarboken med fylla-i-bilder finns nu att ladda ner gratis på limpan.org. Jag ska skriva ut till varenda småbarnsförälder jag känner – vilket barn tycker inte att det är roligt att se Spindelmannen sitta på toa? Och snart kommer en ritbok med prinsessor.

Smart, roligt och sorgligt

Vasas flora och fauna

Släkt med Lotta Swärd

★★★★ Vasas flora och fauna har, av Jens Lekman, beskrivits som "den mest rörande pop på svenska jag hört på flera år" och "den vackraste blomman på den österbottniska prärien".

Och visst lever Vasas flora och fauna, med sina enkla men samtidigt sakrala arrangemang och vardagliga texter, upp till vitsorden. På uppriktig Vasadialekt besjunger Mattias Björkas (Cats on Fire) och pianisten liris Viljanen uppväxten i Österbotten, med skejt och straight edge-influenser från Umeå, i "Nog var han en vän". Medan Björkas, i titelspåret och familjebetraktelsen "Släkt med Lotta Swärd", lyckas få rimmet "min småkusin sa att jag likna ett angry birds-svin" att låta tämligen elegant.

Debutskivan är smart, rolig och sorglig – tillika en imponerande samling låtar som vidgar utrymmet för vad poplyrik på svenska kan innehålla.

I samband med att första singeln "Leevi & the Leavings", om en roadtrip längs finska riksåttan, släpptes så annonserades att Viljanen lämnat bandet. Hennes finkänsliga sång och fjäderlätta pianospel ramar ändå in inspelningen. Vart Vasas flora och fauna ska ta vägen härnäst återstår att se. Men den svenska popfloran har fått ett välkommet, prunkande nytillskott. **ALEXANDRA SUNDQVIST**

MUSIK

1987

Härskarkonst

★★★★ 1987 är musikproducenten Victor Holmbergs födelseår och enmansprojekt. Det låt som att fjolårrets singelsläpp "Michelle" hade stor inverkan på både Lorentz och Sakarias soloalbum. Å andra sidan verkar Lorentz & Sakarias som grupp ha haft inflytande på Victor Holmbergs uttryck, så det är inte mer än rätt. Det handlar om drömskt svävande r'n'b på svenska, ett soundtrack till snyggt filmade tillbakablickar i svartvitt och slowmotion. Flera av spåren har redan presenterats och hyllats både i Sverige och internationellt och det är också de som är tydligast i konturerna. Det gäller framför allt "Hej då" och "Bomb".

DAVID BOGERIUS

The Legends

Keep Him

★★★★ Johan Angergårds The Legends bör inte förväxlas med diverse coverband som kör Elvislåtar. 41-årige Johan Angergård må vara en legend, men kanske i mindre vida kretsar kring indieskivbolaget Labrador i Stockholm och band som Acid House Kings. The Legends har gått från nio medlemmar till en och singeln "Keep Him" är det första livstecknet på sex år, en lågmäld historia som är så pass beskedlig att den snygga melodin riskerar att passera obemärkt. Styrfarten säkras av syntetiska trummor men jag gissar att Stockholmsbandets kommande album *It's Love*, som släpps på amerikanska bolaget Cascine, gör lite mer väsen av sig.

DAVID BOGERIUS

CajsaStina Åkerström

Är det så här det känns att komma hem

★★½ Som sångare inom den vis-/americanagenre som CajsaStina Åkerström nu är verksam inom är det få kvinnliga sångare som når hennes klass. Hon har en klar, kontrollerad och följsam röst, som lätt som en citronfjälil liksom svävar tätt ovanför musiken. Singeln – inför kommande plattan *Vreden och stormen* – är byggd på en väl använd, inarbetad ackordföljd, stiltigt spelad, med CajsaStina Åkerströms lysande röst långt fram i mixen.

Texten känns lite väl mycket *Ernst* eller *Malou efter tio* för att riktigt ta sig in under skinnet. Men rösten och låten som sådan räcker för att man ska vilja höra mer.

ULF STOLT

NYSPETSADE ÖRON

MATS BACKER/MONTAGE LINA HANNO

Mössen är tillbaka

TIO ÅR EFTER den första återföreningen är Commando M. Pigg tillbaka med ett nytt album. *När dom dumma har fest* är Stockholmsbandets första skiva på svenska sedan 1984.

– Ja, det känns mer angeläget. Det är inte en återgång till hur det har varit utan ett slags lägesrapport från samtiden. Det är inte några plakattexter men det finns inbakat en viss samhällskritik om man vill höra den, säger basisten Anders Karlsmark som fått jobba en hel del för att få till återföreningen.

– I början var de andra väldigt svårövertalade. Särskilt Eva (Sonesson, sångare) som sa: "Nej men ska man verkligen hålla på med sånt?". Men sen gjorde vi några spelningar och nu är det tvärtom.

Den 20 maj står Commando M. Pigg på scen på Debaser Strand, 35 år efter de första spelningarna som Commando Musse Pigg. Förutom Karlsmark och Sonesson består bandet av gitarristen Peter Puders och trummisen Anders Hernestam.

– Det blir vår premiär, så det är verkligen upp till bevis. Jag vet att det kommer folk från olika bokningsbolag och tittar och de kanske tror att det här är nåt slags firmafest med några 50-plussare som vill ha lite skoj igen, men så är det ju inte. Vi har verkligen gått in för det här.

Första singeln, "En sån mänska", har fått ett väldigt bra mottagande.

– Det är trevligt. Hela plattan är bra och helgjuten. Det är mycket tack vare att vi har jobbat med Nille Perned (Kent, Broder Daniel m.fl.) som producent. Han är väldigt musikalisk och bra på att ratta gitarrljud och sånt.

DAVID BOGERIUS

UTAN PLATS OCH TID

Konst i offentligheten

DET KAN HANDLA om guld som gömmts på en strand i England, ett konstruerat trafikkaos i de spanska bergen, en stor sten som "lite farligt" hänger över en gångväg vid Los Angeles County Museum of Art.

Offentlig konst är tillgänglig att beskåda för alla, den finns mitt ibland oss. Och den påverkar oss.

Onsdagen 29 april släpps boken *Out of Time. Out of Place: Public Art (Now)*. Boken är ett samarbete mellan Situations i Bristol, Statens konstråd samt det europeiska nätverket för producenter av offentlig konst, Enpap.

Magdalena Malm på Statens konstråd, en av bokens redaktörer, berättar att inget offentligt konstverk i Stockholm är representerat i boken, bara ett i Göteborg – performancekonstverket *Closing Time* av Poste Restante.

Boken är den första internationella överblick som görs av den offentliga konstscen som under senare år vuxit fram på olika platser i världen. Offentlig konst utmärktes tidigare av stora och iögonfallande konstverk på offentliga platser som skulle tyckas om av många. I dag arbetar de offentliga konstnärerna på ett annat sätt, mer okonventionellt och där uppdraget kanske mer än tidigare handlar om att skapa nya idéer och tankar kring var, när och hur offentlig konst presenteras och upplevs.

Statens konstråd har under några år drivit en diskussion på temat vad konst i det offentliga rummet kan vara, det har man bland annat gjort med offentliga samtal, affischkampanjer, fjolårets Creative Time Summit: Stockholm och nu boken *Out of Time. Out of Place: Public Art (Now)*.

ULF STOLT

Ett unikt tidsdokument

Astrid Lindgren

Krigsdagböcker 1939–1945

★★★★ ½ Sjutten inbundna dagböcker har blivit en. I *Krigsdagböcker 1939–1945* offentliggörs Astrid Lindgrens anteckningar och tidningsurklipp från tiden för andra världskriget. Med stort intresse kommenterar hon krigets utveckling och fasor. Kanske förstärktes engagemanget av hennes beredskapsarbete som granskare på myndigheternas brevcensur.

Den blivande barnboksförfattaren själv går det ingen nöd på och under ett julfirande i våningen på Dalagatan noterar hon bland annat att hennes make, kontorschefen Sture Lindgren, fått påökt med 4000 kronor om året. "Jag är hela tiden medveten om att vi har det alltför oförskyllt bra", skriver Astrid Lindgren.

Men när ett oväntat kortfattat konstaterande om Hansakatastrofen 1944 (en rysk ubåt sänkte en svensk passagerarbåt och 84 personer omkom) följs av ett långt uppradande av barnens julklappar påminns man om att anteckningarna har gjorts utan publikt syfte.

Även om det är en del uppehåll i rapporteringen präglas kommentarerna om det pågående kriget ändå

av en imponerande uppmärksamhet. Astrid Lindgren skriver tidigt om nazisternas koncentrationsläger och ryssarnas framfart i baltiska staterna: "Mänsklig sadism tycks kunna gå hur långt som helst".

Jag vet inte om det går att skönja hennes kommande, enormt framgångsrika författarskap, men *Krigsdagböcker 1939–1945* är oavsett ett unikt tidsdokument.

DAVID BOGERIUS

BÖCKER

Tove Folkesson Sund

★★★★ ½ *Sund* är en fristående fortsättning på Tove Folkesson's omtyckta debutroman *Kalmars jägarinnor*. I *Sund* har jägarinnorna emellertid skingrats, här står istället ett individuellt sökande i fokus.

I centrum för berättelsen står Eva Z, som efter en kraschlandning i Arkitektthögskolans stringenta miljö bestämmer sig för att hänge sig åt 2000-talets dröm om självförverkligande, efter att ha läst *Alkemisten* av Paulo Coelho. Eva Z ska bli berömd. Poet. Artist. Socialistisk volontärresa till Kuba, absolut. Teaterlinjen, varför inte?

Eva Z hoppar runt på de isflak av

möjligheter som det nya samhället gett hennes generation. Där man kan "bli allt, bara man försöker". Men där jobb och bostad är en bristvara. Det är frestande att läsa *Sund* som en satir över individualismen, men det är också en skildring av en längtan efter någonting som är beständigt, som barndomens trygga naturlandskap.

ALEXANDRA SUNDOQVIST

Jonas Inde
Överlevare

★★★★ Jonas Inde gör ingen hemlighet av att han mår dåligt, stundtals riktigt dåligt. De återkommande besöken hos den livstidsdömde

dubbelmördaren Rod Ferrell i Florida fungerar som ett slags ventilerande terapi.

Jonas Inde och Rod Ferrell, vars död dokumenterats i bland annat spelfilmen *Vampire Clan*, visar sig ha mycket gemensamt. Det tycks Jonas Inde ha anat redan från början och som författare är han fullkomligt hänsynslös mot sig själv. Ibland verkar det som att han tappar fokus, som när han ägnar sig åt sin fixering vid den amerikanska tv-journalisten Megyn Kelly, men samtidigt förstärker det bilden av den förvirring och förtvivlan som råder, främst på grund av saknaden efter den tvåårige sonen.

I detta personliga kaos lyckas Jonas Inde skapa en stark litterär dokumentär, och någonstans skymtar kanske ett litet hopp trots allt.

DAVID BOGERIUS

Ett fantastiskt hundliv

Revoltén

★★★★ Gatorna i den ungerska staden ligger kusligt öde när vi ser en tonårstjej febrilt trampa fram på sin cykel. När hon blickar över axeln väller hundratals hundar fram runt ett hörn, med något mycket argt i blickarna.

Filmen utspelas i en nära framtid och upptakten till den imponerande massscenen är att Lilis hund Hagen har blivit förvisad av hyresvärdens

enligt landets regler om blandras-hundar. Hagen ansluter sig snart till andra lösdrivande hundar och går från mysig soffhund till gatusmart byracka. Hela tiden gör Lili allt för att hitta honom. När han fångas av en kamphundstränare börjar hans sympatiska drag notas bort och djuriska instinkter, som ju finns där inne, lockas systematiskt och plågsamt fram. Till slut vänder sig Hagen och hans nyfunna herrelösa vänner mot det samhälle och de personer

som de blivit utstötta från och deras framfart är skoningslös. Det är inte en Disneyfilm.

I Cannes hyllades *Revoltén* och snuvade bland annat Ruben Östlund på det finaste guldpalmspriset. Det är en fantastisk film och symboliken med de utstötta omkring oss, som i filmen bokstavligen lever ett hundliv, är klockren. Att regissören dessutom lyckats regissera 247 hundar är i sig ett imponerande rekord.

HENRIK EMILSON

KONST PÅ FILM

Underbart är kort

TVÅ AV FILMVÄRLDENS kanske svåraste format förenas när Svenska Filminstitutet och Sveriges Television gör en gemensam satsning på kortfilm och dokumentärer.

Att skildra verkligheten är ett hantverk, att göra det på ett par minuter är en utmaning som kräver sin filmare och bakom de åtta titlarna som sänds mellan slutet av april och 14 juni på SVT finns en rad guldbaggebelönade och -nominerade filmmakare.

Ur *Ett smörgåsbord av synd*.

Gemensamt för filmerna är att de skildrar konsten och konstnärerna, men ur publikens perspektiv. Serien har fått namnet *Fans* och här möter vi i *Dear Director* en jazzpianist som skriver ett 16 sidor långt brev till Ingmar Bergman och i *Esther* en svårt synskadad 94-årig kvinna som vill uppleva sin dotters offentliga utsmyckning. Sist ut är Johanna St Michaels *Ett smörgåsbord av synd* som handlar om Stockholm Burlesque Festival. Det är en scen som lockar svensson, kanske i hopp om att få se lite hud, men som framför allt är en fristad för alla vars kroppar inte ser ut som i modeannonserna, det vill säga den större delen av befolkningen. Det är kort och befriande berättat.

HENRIK EMILSON

FILM

St Vincent

★★★★ *St Vincent* är en feelgood-film rakt igenom, men den har en fin svärtad kant som balanserar det där lite pinsamma vi kan känna när vi faller för regissörens enkla berättarknep. Vi räknar direkt ut hur det ska gå när Bill Murrays försupne och hästspelande horkarl blir barnvakt åt sin 12-årige granne Oliver, som till råga på allt går i katolsk skola och är jude. Efter att ha varit välsplad, öm, rolig och klump-i-halsen-rörande slutar filmen precis som vi trodde – och som vi ville. Ibland kan det inte bli bättre.

HENRIK EMILSON

Källaren

★★★★ Österrikaren Ulrich Siedl gillar att utforska människors hemligheter in i minsta detalj. Kanske inspirerad av sin landsman Joseph Fritzl riktar han sin dokumentära kamera mot källaren och vad som egentligen försiggår där nere. För det är bakom cementerad trygghet folk lever ut sina verkliga liv, i mysbyxor, med sina nazistvänner i en blåskvartett, med sin boorm eller i sin S&M-dungeon med tillbehör. *Källaren* är enormt fängslande, men faller i längden på att så få ungdomar är representerade.

HENRIK EMILSON

Min vän Antoine

★★★★ Catherine Deneuve kan få vilken film som helst att lyfta och det gör hon verkligen här tillsammans med Gustave Kervern i huvudrollen. Han är den timide och egensinnige mannen som får jobb som vaktmästare i ett hyreshus. Här bor Deneuve, lätt ångestfylld och neurotisk. De bägge hittar trots sina olikheter oväntat varandra, vilket leder till en fin vänskap som också blir deras räddning från trycket utifrån.

Den enkla och lättsamma filmen puttrar hela tiden kring en trivsam betygs-3:a.

HENRIK EMILSON

Hemkomsten

★★★★ ½ Det börjar dynamiskt och tempostarkt. Under Maos kulturrevolution i Kina flyr en fängslad professor och tvingar både sin fru och dottern till lojalitetskonflikter – med varandra men också med den politiska övertygelsen. Förutsättningarna för en spännande fortsättning är goda men när handlingen hoppar fram till tiden efter revolutionen sjunker tempot väsentligt samtidigt som det hela utvecklas till ett utdraget kärleksdrama. Tack vare goda rollprestationer förblir det ändå intressant.

DAVID BOGERIUS

”En roman om att försöka förstå
vad det är att vara vuxen.”

AB
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

ZHALA:

"Enkelheten behövs, men jag har ett annat behov"

SUPERLATIVEN STRÖS ÖVER Zhalas kosmiska pop. Den 25 maj släpps debutalbumet, kort och gott döpt till *Zhala*. För 27 år sedan föddes hon som Zhino Rifat i Stockholmsförorten Hjulsta.

Hur trivdes du i Hjulstaskolan?

– Jag har inget att jämföra med men det var väldigt roligt. Jag skulle nog säga att tiden där har påverkat och influerat mig ganska mycket. Det var väldigt blandat med nationaliteter och bakgrunder och det har gett jättemycket till det jag gör i dag.

I Tensta Gospel Choir träffade du andra blivande artister, som Lykke Li och Mapei. Var det en betydelsefull tid för dig?

– Ja, det var ett sammanhang som jag sökte mig till och ville vara en del av. Jag fick sjunga tillsammans med andra personer som sjöng jättebra. Jag började där när jag var 16 år och utvecklades ganska mycket rent tekniskt.

Hur var det att turnera med Lykke Li?

– Det var grymt och en jättebra erfarenhet. Det var efter hennes andra skiva och vi var överallt i världen förutom i Afrika. Det var en välbetald turné som pågick i ett och ett halvt år, och jag tror att hon tjänade ganska bra. För första gången fick jag bra betalt för ett jobb! Ibland gjorde vi tv-framträdanden och efteråt kunde vi hamna på aslyxiga hotell. Jag hamnade i väldigt många

roliga sammanhang, men också i tråkiga som jag inte vill uppleva igen. Det hade inte med Lykke Li att göra utan om delar av musikbranschen.

Våren 2012 släpptes ep:n *Slippin' Around* men först nu kommer albumet. Har det varit frustrerande att det har tagit sån tid?

– Jag tror att det känns tråkigt och frustrerande för alla kreativa människor som inte får chansen att göra det man verkligen vill på grund av sin ekonomi. Jag har verkligen fått kämpa för att få igenom det jag ville göra, men det har varit värt det. Redan när jag var typ 22 år och började uppträda på klubbar fick jag en hel del uppmärksamhet från media

och musikbranschen och därför har det kanske upplevts som att det har tagit ovanligt lång tid.

Din skiva kallas för vårens "hetaste släpp". Är det viktigt med alla lovord?

– Till viss del, som för vilka ställen man kan spela på och så, men inte i fråga om det kreativa arbetet. Skivan har varit klar ganska länge så då har jag koncentrerat mig på det visuella. Det tar mycket tid, jag hinner ju inte skriva musik samtidigt som jag ska göra en video. En del artister trivs med att bara sjunga och tycker att det är lite roligt när nån sätter på dem fina kläder. Så kan man få vara, tycker jag, den enkelheten behövs, men jag har ett annat behov.

DAVID BOGERIUS

BER INTE OM URSÄKT

Nya perspektiv på kvinnligt våld

I GÄRNINGSKVINNOR 2.0 ställer sig Sofia Salander, Sonja Annersten, Emelie Nilsson och Julia Fahlgren frågan: "Kan våldsamma kvinnor vara hjältar?" Pjäsen, som har premiär på Teaterverket 2 maj, vill sätta ljuset på hur samhället behandlar kvin-

nor som agerar ut känslor – istället för att, i enlighet med samhällsnor-

men, vara tysta, snälla och vända dem inåt.

– Vi lyfter fram kvinnors våldshandlingar utan att be om ursäkt och vi ser våldsuttrycket som en bedrift. Det är ett grepp som förhoppningsvis, tillsammans med scener som utgår från våra egna erfarenheter av att inte våga agera känslorna utåt, ger nya perspektiv på kvinnor och våld, säger Sofia Salander.

Gärningskvinnor spelades första gången 2014 och blev en publiksuccé. Nu ges pjäsen i en omarbetad version.

– I den första versionen väckte vi tanken att det kan vara ett sundhetstecken att kvinnor, i den patriarkala strukturen vi befinner oss i, börjat agera sina känslor utåt i stället för att skuldbelägga sig själva. *Gärningskvinnor 2.0* tar den tanken vidare.

ALEXANDRA SUNDOQVIST

ZELDA AV LINA NEIDESTAM

Omslagsflicka

Nina Ulmaja, designansvarig och formgivare på Albert Bonniers förlag, sätter stämningen redan på utsidan

BRILJANT

– Ett bra bokomslag ska spegla bokens stämning samtidigt som det inte ska avslöja innehållet alltför mycket. Det är svårare att göra omslag till en roman än till en biografi.

– Visst måste författarna gilla omslaget, det är viktigt hur deras älskade bok är förpackad när de ska åka runt och presentera den i olika sammanhang. Ibland får jag göra om ett omslag flera gånger. Zlatan godkände omslaget till sin biografi direkt.

– Jag får bokmanus i ett ganska tidigt stadium i processen. Om en bok är riktigt, riktigt bra kan jag bli lite nervös för hur jag ska få till omslaget. Det är svårt att vara neutral och tänka på formgivning när jag blir gripen och tagen av innehållet. Att göra ett omslag tar alltifrån två timmar till tre månader.

– Jag älskar att läsa och jag har gjort omslag till 200 böcker. Det jag är mest stolt över är nog Lars Noréns *En dramatikers dagbok*. Kanske beror det på att jag fick VM-brons för den. Men jag är också nöjd med omslagen till Susanna Alakoskis böcker.

– Deckare och underhållning är de genrer där det är svårast att vara nyskapande och sticka ut. De omslagen förväntas se ut på ett visst sätt för igenkänningens skull.

– De flesta formgivare har en viss stil, precis som alla människor har en handstil. Men jag försöker att inte ha någon egen, typisk stil och vill helst vara osynlig själv. Det är innehållet och författarens arbete som jag ska lyfta fram med bokens omslag.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

FAKTA

Nina Ulmaja har fått VM-brons i bokdesign, Berlingpriset, Augustpriset (för en egen ungdomsbok) och nyligen två utmärkelser i tävlingen "Årets vackraste bok" med omslag till Jan Gradvalls *Nyponbuskar nyponbuskar hela vägen nyponbuskar* och Lars Noréns *Dramer*.

FREUDS ANATOMISKA TEATER

*Doktor Sigmund Freud
är inte död.
Han lever i allra högsta grad.
Låt analysen börja!*

URPREMIÄR 5 MAJ
Spelas under maj månad

MUSIK Johann Strauss d.y.
*(An der schönen blauen Donau) och
Jonas Dominique*

KONCEPT *Carolina Frände och
Robert Fux*

REGI *Carolina Frände*

KOREOGRAFI

Gunnlaugur Egilsson

SCENOGRAFI *Henrik Ekberg*

KOSTYM *Joakim Jonsson*

LJUS *Karl Svensson*

Spelplats Rotundan

Medverkar gör fem ballerinnor
ur Kungliga Baletten och en stråk-
kvintett ur Kungliga
Hovkapellet.
Sigmund Freud spelas av
Robert Fux.

www.operan.se/freud

*Föreställningen produceras av
Unga på Operan och riktar sig till en
publik från 15 år.*

*Stolta partners till Kungliga Operan
KPMG MED-EL Nordea
Samarbetspartner
Savana*

OPERAN

"Reportagen är kvalitetsjournalistik"

Vart är du på väg?

– Jag ska in till stan på jobbmöte. Eftersom jag är föräldraledig får min son Gunnar följa med, han tycker nog inte att det är så kul med möte.

Var brukar du köpa tidningen?

– Oftast i Gamla stan i närheten av där jag jobbar. Jag tycker inte att jag ser säljare här i Farsta så ofta.

Vad gillar du bäst att läsa i den?

FARSTA CENTRUM
KL. 12.00
NAMN: Pontus
Willebrand
ÅLDER: 33 år
BOR: Farsta
**YRKE: Formgivare/
 reklamkare**

– Reportagen, det är kvalitetsjournalistik. Det är så liten del av medieutbudet som är det nu för tiden.

Spelar det någon roll vem som är på omslaget?

– Nej, oftast ser man inte vem som är på omslaget eftersom det är plast omkring. Däremot syns loggan alltid tydligt.

TEXT **GERD ERIKSSON**
 FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Våren är en härlig tid då träden blommar, solen strålar och känslorna flödar. Njut av vårens alla dofter och ljud. Ta av dig skorna och känn jordens livskraft vibrera under dina fötter. Ta för dig av våren med alla sinnen och njut!

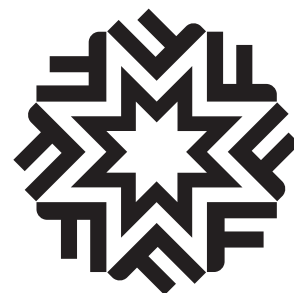
Foto: Vee Speers

Vee Speers

Bulletproof | 10 april–31 maj

Nu har barnen från Vee Speers tidigare utställning *The Birthday Party* blivit äldre. Men det är inga osäkra tonåringar vi möter i den nya utställningen *Bulletproof*. De var starka redan som små, nu har Vee Speers utrustat dem för en okänd framtid. Starka och självständiga är de redo att möta världen.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet alla dagar 9–23 | fotografiska.se

Fotografiska

HUVUDPARTNER

LUMIX

PARTNERS

Audi

LINDAHL

EY
Building a better
working world

TELE2

Gabriel de Knoop

Suburban angel | 23 juli - 27 augusti

Gabriel de Knoop och Zorman Art Production ställer ut ett gäng utmanande betongfigurer som inspererats av himmelvärlden och förorten. De utmanar betraktaren med tabubelagda ämnen som sex och religion, inspererade av renässansmåleri och religiös konst

T-bana Slussen, Zorman Art Production Öppet alla dagar 9-23 zorman.se

**ZORMAN ART
PRODUCTION**